

Rusundersøkelsen 2025

Dokumentasjonsnotat

Lise Snellingen Bye

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2025/38

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 2. desember 2025

ISBN 978-82-587-2054-3 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Dette notatet dokumenterer gjennomføringen av Rusundersøkelsen 2025. Undersøkelsen ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag av Helsedirektoratet og i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI).

Bengt Oscar Lagerstrøm og Lise Snellingen Bye ved Seksjon for personundersøkelser har hatt ansvaret for å gjennomføre undersøkelsen. Erdal Kilicdogan har trukket utvalget, Anne-Kathrine Jernberg har programmert spørreskjema og Trond Båshus har hatt ansvaret for å tilrettelegge data. Seksjon for helse-, omsorg- og sosialstatikk har vært ansvarlig for vekting av dataene.

Seksjon for operasjonell forretningsstøtte har bidratt med å sette opp digitale utsendinger og å sende brev til respondenter. Seksjon for brukerkontakt har sammen med seksjon for personundersøkelser håndtert henvendelser fra respondentene underveis i datainnsamlingen.

Statistisk sentralbyrå, 23.11.2025

Arvid Olav Lysø

Sammendrag

Dette notatet dokumenterer gjennomføringen av Rusundersøkelsen 2025. Statistisk sentralbyrå har gjennomført denne undersøkelsen årlig siden 2012. Undersøkelsen er finansiert av Helsedirektoratet. Hovedformålet er å kartlegge befolkningens bruk og vaner knyttet til tobakk, alkohol og andre rusmidler.

Populasjonen er befolkningen i Norge. Utvalget er trukket blant personer i alderen 16–79 år og representerer et tverrsnitt av befolkningen.

Det ble gjennomført intervju med 57,8 prosent av utvalget. Undersøkelsen er gjennomført som en mixed mode undersøkelse. Hvem som fikk tilbud om å svare på web eller telefon, og når de eventuelt fikk tilbud, ble styrt fra seksjon for personundersøkelser. Av personene som deltok i Rusundersøkelsen 2025, svarte 68 prosent på selvadministrert webundersøkelse og 32 prosent ble intervjuet over telefon av intervjuer. Den viktigste grunnen til at vi ikke fikk flere intervju, var at vi ikke kom i kontakt med alle personene i utvalget. Andelen vi ikke oppnådde kontakt med var 26 prosent. I tillegg var det 11,8 prosent i utvalget som ikke ville delta, og 3,5 prosent som var forhindret fra å delta. I denne rapporten dokumenteres skjevheter som følge av frafallet.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Bakgrunn og formål	6
2. Forarbeid	7
2.1. Populasjon og utvalg	7
3. Datainnsamling	8
3.1. Informasjonsmaterieil til respondentene.....	8
3.2. Feltperioden.....	8
4. Datakvalitet	10
4.1. Dekningsfeil	10
4.2. Utvalgsskjevhet.....	10
4.3. Frafallsskjevhet.....	10
4.4. Analyse av frafallet.....	11
5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	13
5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell.....	15
6. Innsamlings- og bearbeidingsfeil	16
6.1. Innsamlingsfeil	16
6.2. Moduseffekter	16
6.3. Bearbeidingsfeil.....	16
7. Vekter	18
7.1. Bakgrunn og formål.....	18
7.2. Kalibreringsvekt.....	18
7.3. Kalibreringsmodell.....	19
Referanser	20
Vedlegg A: Informasjonsbrev CATI (telefonintervjuing)	21
Vedlegg B: Informasjonsbrev CAWI (selvutfylling på web)	23
Vedlegg C: SMS-tekster	25
Vedlegg D: Oppfølgingsepost	27
Vedlegg E: E: Instruks til intervjuerne	33
Vedlegg F: Spørreskjema	42
Vedlegg G: Registerinformasjon	91

1. Bakgrunn og formål

Våren 2025 gjennomførte Statistisk sentralbyrå (SSB) fjortende runde av den årlige undersøkelsen om rusmidler. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen vil være med å danne grunnlag for tiltak og evaluering av virkemidler på rusmiddelfeltet. Undersøkelsen er finansiert av Helsedirektoratet.

I 2025 hadde undersøkelsen en gjennomsnittlig intervjuetid på 13 minutter. Intervjuetiden varierer ut fra bruk av rusmidler. Dersom respondenten oppgir å ha benyttet en eller flere typer rusmidler vil det resultere i flere oppfølgingsspørsmål.

Det er ønskelig at resultatene ikke skal påvirkes av ferier. En kan anta at befolkningen bruker mer av noen rusmidler i ferier enn den gjør ellers. Undersøkelsen har som regel vært gjennomført etter påske og før sommerferien hvert år. I år ble undersøkelsen avsluttet et par uker inn i sommerferien.

Undersøkelsen har blitt gjennomført siden 2012 (Høstmark 2014, Høstmark 2014, Amdam 2015, Amdam 2015, Lagerstrøm 2018, Jensen 2018, Todorovic 2019, Torsteinsen 2020, Torsteinsen 2021, Torsteinsen 2022, Elgesem 2023, Falnes-Dalheim og Elgesem 2024).

Tabell 1.1 Nøkkeltall

	Antall	Prosent
Utvalg	8 000	
Avganger	16	
Bruttoutvalg	7 984	100,0
Frafall	3 370	42,2
Nettoutvalg	4614	57,8
Innsamlingsmetode: Mixed-mode (CATI ¹ og CAWI ²)		
CATI	1 483	32,1
CAWI	3 131	67,9
Skjemalengde ³ : 13,8 minutter i gjennomsnitt, 13 minutter median		
Feltperiode: 28.april – 06. juli		

¹ CATI er forkortelse for Computer Assisted Telephone Interviewing.

² CAWI er forkortelse for Computer Assisted Web Interviewing.

³ I beregning av intervjuetid er intervju under 4 minutter og intervju over 30 minutter filtrert bort.

Kilde: Rusundersøkelsen 2025, Statistisk sentralbyrå

2. Forarbeid

Tidligere har SSB samlet inn data om røyk- og tobakksbruk i både Rusundersøkelsen og Omnibusundersøkelsen. Fra 2024 baserer SSB sin røyk- og tobakksstatistikk utelukkende på data fra Rusundersøkelsen. For å få nok observasjoner av befolkningens tobakksbruk og vaner, ble det i 2024 besluttet å øke utvalget fra 3 700 respondenter til 8 000 respondenter. I 2025 fortsatte vi med denne utvalgsstørrelsen.

På grunn av utvalgets størrelse, ble det også besluttet å gjennomføre Rusundersøkelsen med flermodus (mixed-mode), henholdsvis web- og telefonintervju. Å intervjuere respondenter via webskjema er kostnadseffektivt, og bruk av intervjuere sikrer som oftest en tilstrekkelig svarprosent og bedre dekning enn rene webundersøkelser. Mixed-mode undersøkelser er imidlertid kjent for å være utsatt for såkalte seleksjonseffekter og modusavhengige målefeil – ofte betegnet som moduseffekter. Vi skriver mer om moduseffekter i kapittelet om innsamlings- og bearbeidingsfeil. Endringer som ble gjort i undersøkelsen som følge av omleggingen til flermodus, kan man lese om i dokumentasjonsnotatet fra 2024 (Elgesem og Falnes-Dalheim 2024).

I 2025 ble det gjort noen mindre endringer i spørreskjemaet. Det ble lagt til en spørsmålsbolk med spørsmål om konsekvenser av egen og andres rusmiddelbruk, samt spørsmål om pårørende til personer med alkohol- eller rusmiddelproblemer. Det ble også gjort en endring i bolken om narkotiske stoffer. Tidligere var det et filter på disse spørsmålene, slik at kun personer i alderen 16-64 år fikk spørsmålene. I 2025 ble aldersfilteret fjernet, med bakgrunn i at man ønsker å kartlegge i hvilket omfang også eldre personer benytter slike stoffer.

2.1. Populasjon og utvalg

Målpopulasjon er den populasjonen en ønsker å lage statistikk for. Målpopulasjonen i Rusundersøkelsen er befolkningen i Norge i alderen 16 til 79 år. Utvalget er på 8 000 personer fra 16 til 79 år. Undersøkelsen er en tværnittundersøkelse som skal gi årlig informasjon om bruk av rusmidler i ulike befolkningsgrupper.

Utvalget er trukket fra Folkeregisteret (FREG). Alle som var registrert bosatt på en adresse på trekketidspunktet, det vil si i mars 2025, kunne bli trukket. Alderen på alle regnes per 1. januar 2025. De som bor på institusjon regnes ikke som en del av populasjonen. De som bor på Svalbard, er i militæret eller er utenriks er heller ikke med.

Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR)¹ ble brukt for å koble mobilnummer og e-postadresse til svarenhet.

---

¹ Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR) er et register over innbyggernes kontaktinformasjon og reservasjon, og er en fellesløsning som alle offentlige virksomheter skal bruke i sin tjenesteutvikling. Det er Digitaliseringsdirektoratet som er behandlingsansvarlig for kontaktopplysningene i KRR.

3. Datainnsamling

I 2025 ble Rusundersøkelsen gjennomført som en mixed-mode-undersøkelse. For å kunne styre datainnsamlingen bedre, ble utvalget på 8 000 personer delt inn i seks utsendingspuljer som hadde ulike oppstartstidpunkt. De to første puljene startet med tilbud om telefonintervjuing. De resterende puljene startet med tilbud om å svare på et selvadministrert webskjema. Etter noen uker i felt ble det gjennomført modusbytte.

3.1. Informasjonsmateriell til respondentene

Like før datainnsamlingen startet fikk respondentene et informasjonsbrev om undersøkelsen i Altinn med informasjon om hvordan de kunne svare på undersøkelsen. Alle respondenter uten e-postadresse i KRR og foresatte for respondenter under 18 år, fikk informasjonsbrev tilsendt på papir. Se vedlegg A og vedlegg B for informasjonsbrev til respondentene.

Informasjonsbrevene inneholdt en illustrasjon som forklarer hva en alkoholenhet er. I brevet til respondentene var illustrasjonen plassert under teksten på bokmål og nynorsk.

Det ble også sendt ut en SMS ved oppstart. Respondenter som skulle starte med tilbud om web, fikk en SMS med beskjed om hvor de kunne gå inn å svare. Respondenter som skulle starte med å få tilbud om telefonintervju fikk beskjed om at en intervjuer snart vil ta kontakt. Underveis i datainnsamlingen ble det både sendt SMS-påminnelser og påminnelser i Altinn til respondenter vi ikke hadde kommet i kontakt med. Se vedlegg C og vedlegg D for disse påminnelsene.

Mot slutten av datafangsten ble det sendt et brev i Altinn og en SMS til de respondentene man fortsatt ikke hadde lyktes å få kontakt med, og til de vi vurderte som myke nektet tidligere i innsamlingsperioden.

3.2. Feltperioden

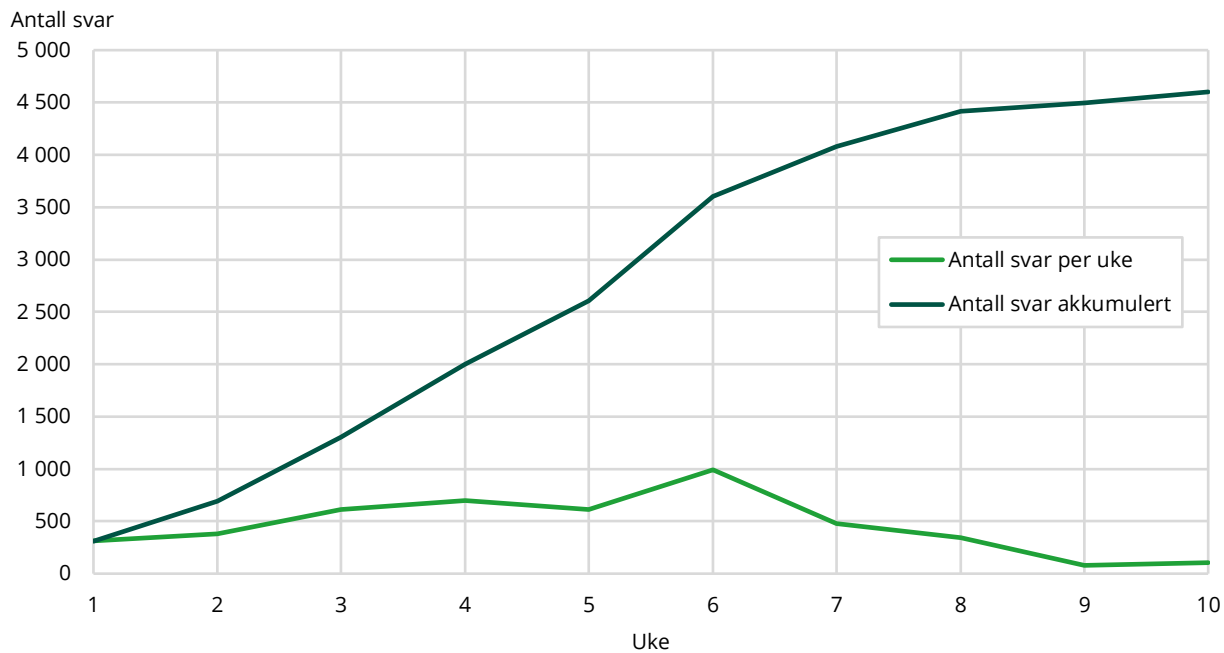
I 2025 var feltperioden fordelt på 10 uker. Fra uke 18 til 28.

Utvalget ble delt inn i seks utsendingspuljer. Gjennom erfaring vet vi at visse grupper i befolkningen er mindre tilbøyelige til å svare på selvadministrerte webundersøkelser. For å sikre god dekning i nettoutvalget besluttet vi å samle disse respondentene i periode 1 og 2, og å kontakte disse innledningsvis via telefon. Periodene besto av respondenter uten e-postadresse, respondenter i alderen 16-30 år med lav utdanning og respondenter fra 70-79 år. Dette utgjorde 1900 respondenter i bruttoutvalget, og disse ble tilfeldig fordelt mellom de to periodene.

De resterende respondentene i bruttoutvalget ble tilfeldig fordelt mellom periode 3-6, og disse periodene besto dermed av 1525 respondenter hver. Dette er respondenter med trekk som vi vanligvis forbinder med høy svarvillighet og som derfor fikk tilbud om å svare på internett ved første kontakt.

Figur 3.1 Akkumulert antall intervju og svar per uke

Kilde: Rusundersøkelsen 2025, Statistisk sentralbyrå

4. Datakvalitet

I en utvalgsundersøkelse påvirkes kvaliteten på dataene av en rekke forhold. En utvalgsundersøkelse består av et utvalg som skal representere en populasjon, og representativiteten kan påvirkes av ulike feil som oppstår underveis i gjennomføringen av undersøkelsen.

4.1. Dekningsfeil

De som er med i undersøkelsen er med fordi vi antar at de tilhører populasjonen for undersøkelsen. Vi har laget en ramme vi trekker fra ved å bruke opplysninger i Folkeregisteret (FREG). Dekningsfeil oppstår når rammen vi trekker fra har mangler. Det kan være at rammen mangler personer som skulle vært med, for eksempel personer som nettopp har flyttet til Norge, eller at den inneholder personer som ikke skulle vært med, som for eksempel personer som bor på institusjon eller har flyttet fra Norge. Vanligvis vil dekningsfeil være et lite problem i Folkeregisteret.

De som ikke lenger bodde i Norge, bodde på institusjon eller av andre grunner ikke tilhørte populasjonen når vi kontaktet dem, ble satt til avgang i undersøkelsen. Kun 16 personer ble satt til avgang. I og med at antallet avganger er svært lite vil ikke kvaliteten påvirkes mye av avgangene i denne undersøkelsen.

4.2. Utvalgsskjevhet

Utvalgsskjevhet innebærer at en egenskap er annerledes blant de som er trukket ut til undersøkelsen enn den er for populasjonen. Skjevhet i utvalget kan oppstå i utvalgstrekkningen hvor tilfeldigheter kan føre til at noen egenskaper som for eksempel kjønn, alder og bosted er ulikt fordelt i utvalget og i populasjonen.

Dersom det er slik at noen grupper for eksempel er underrepresentert i bruttoutvalget, vil de veie for lite i de samlede resultatene. Det vil igjen bety at dataene vi har etter endt undersøkelse ikke representerer et tverrsnitt av den norske befolkningen. Slike skjevheter er erfaringsmessig små, og vi har ingen indikasjoner på at det har oppstått vesentlige utvalgsskjevheter i denne undersøkelsen

4.3. Frafallsskjevhet

Frafallsskjevhet innebærer at fordelingen av en egenskap er annerledes blant de som deltar i en undersøkelse enn for utvalget som er trukket ut til deltagelse. Det påvirker nettoutvalgets representativitet for populasjonen. Skjevhet i en egenskap medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt med tanke på andre egenskaper. Og motsatt betyr ikke godt samsvar mellom fordelingen i netto- og bruttoutvalget for en eller flere egenskaper at det ikke er skjevheter blant andre egenskaper.

I tabell 4.1 sammenlignes noen egenskaper ved nettoutvalget opp mot bruttoutvalget. En egenskap som viser skjevhet i nettoutvalget i de fleste undersøkelser, er utdanning. Det er også tilfelle i denne undersøkelsen. Blant de med grunnskole eller lavere utdanning er det en underrepresentasjon på 3,3 prosentpoeng i nettoutvalget sammenlignet med bruttoutvalget, det er i tillegg en underrepresentasjon for de med uoppgitt utdanning på 2,8 prosentpoeng. Blant de med universitets- og høyskoleutdanning er det en overrepresentasjon på 6,9 prosentpoeng. Fordelingen etter Landbakgrunn² viser også skjevheter i nettoutvalget. Blant personer med Norge som landbakgrunn

---

² Definisjon av landbakgrunn. For personer født i utlandet, er dette (med noen få unntak) eget fødeland. For personer født i Norge er det foreldrenes fødeland. I de tilfeller der foreldrene har ulikt fødeland, er det morens fødeland som blir valgt. Hvis ikke personen selv eller noen av foreldrene er utenlandsfødt, hentes landbakgrunn fra de første utenlandsfødte en treffer på i rekkefølgen mormor, morfar, farmor eller farfar.

er det en overrepresentasjon på 4,7 prosentpoeng i nettoutvalget. De andre kjennemerkene vi har sett på, viser kun små avvik mellom netto- og bruttoutvalget.

Tabell 4.1 Frafallsskjevhet. Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg etter kjønn, alder, utdanning, landbakgrunn og landsdel. Prosent

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Frafall	Netto-brutto
I alt	100,0	100,0	100,0	
Kjønn				
Mann	49,1	48,4	50,1	-0,7
Kvinne	50,9	51,6	49,9	0,7
Aldersgrupper				
16-24 år	13,9	14,2	13,5	0,3
25-44 år	36,1	33,2	40,0	-2,9
45-66 år	34,6	36,7	31,8	2,1
67-79 år	15,4	15,9	14,7	0,5
Utdanningsnivå				
Grunnskole eller lavere	21,4	18,1	26,4	-3,3
Videregående skole	36,0	35,2	35,3	-0,9
Universitets- og høyskoleutdanning	35,5	42,4	27,1	6,9
Uoppgitt	7,1	4,3	11,2	-2,8
Landbakgrunn				
Norge	87,2	91,9	80,8	4,7
EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand	7,7	4,9	11,6	-2,8
Andre land	5,1	2,3	7,5	-1,8
Uoppgitt	0,0	0,0	0,1	0,0
Landsdel				
Oslo og Akershus	26,8	26,6	27,0	-0,2
Østlandet ellers	25,1	23,9	26,6	-1,1
Agder og Rogaland	14,6	14,7	14,4	0,1
Vestlandet	16,2	16,5	15,8	0,3
Trøndelag	8,5	8,7	8,3	0,1
Nord-Norge	8,8	9,5	7,8	0,7

Kilde: Rusundersøkelsen 2025, Statistisk sentralbyrå

4.4. Analyse av frafallet

Ikke alle som er trukket ut til å delta i en undersøkelse vil eller kan delta. En del av personene i utvalget lyktes vi ikke å komme i kontakt med, noen ønsket ikke å delta og andre igjen var forhindret fra å delta på grunn språk, sykdom, reiser eller lignende.

Tabell 4.2 viser at ikke-kontakt er den viktigste grunnen til frafall i denne undersøkelsen. Det er enklest å få kontakt med personer i aldersgruppen 67–79 år, der 17,5 prosent av nettoutvalget ble registrert som ikke-kontakt når undersøkelsen var over. Andelen ikke-kontakt for respondentene i alderen 25-44 år er på 31 prosent. Når det gjelder utdanning er det enklest å få tak i respondenter med utdanning på universitets- og høyskolenivå, der 22 prosent av nettoutvalget var ikke-kontakt. Blant personene i undersøkelsen med ukjent utdanning ble hele 41,5 prosent av utvalget registrert som ikke-kontakt. Andelen ikke-kontakt for de med utdanning på grunnskolenivå eller lavere er på 28,5 prosent.

Av egenskapene i tabell 4.2, er det utdanningsnivå og landbakgrunn som viser de største forskjellene i svarprosent. Personene i utvalget med utdanning på grunnskolenivå eller lavere har en lavere tilbøyelighet til å delta i undersøkelsen enn de med høyere utdanning. Blant de med universitets- og høyskoleutdanning er svarprosenten 68 prosent. For de med grunnskoleutdanning

er svarprosenten 48. De som har norsk landbakgrunn, har høyere svarprosent enn de med annen landbakgrunn. Svarprosenten for personene med norsk landbakgrunn er 61. Når det gjelder landsdel så varierer svarprosenten fra 56 for personer fra Agder og Sør-Østlandet samt i Oslo og Viken, til nærmere 63 prosent for personer fra Nord-Norge.

Ikke kontakt er frafallsårsaken med størst prosentandel i nettoutvalget og knytter seg til utdanningsnivå og alder så vel som landbakgrunn. I tillegg har de som har en annen landbakgrunn enn norsk i større grad vært forhindret til å svare. Forhindret inkluderer frafallsårsaker som sykdom og korte utenlandsopphold og språkproblemer.

Tabell 4.2 Intervju og frafall etter årsak fordelt på kjønn, alder, utdanning, landbakgrunn og landsdel. Prosent

	I alt	Intervju	Påbegynte	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Ikke kontakt	Antall
I alt	100,0	57,8	0,9	11,8	3,5	26,0	7 984
Kjønn							
Mann	100,0	56,9	1,0	12,7	3,7	25,7	3 923
Kvinne	100,0	58,6	0,8	10,9	3,4	26,3	4 061
Aldersgrupper							
16-24 år	100,0	59,1	1,4	12,4	1,4	25,7	1 110
25-44 år	100,0	53,2	1,1	10,1	4,3	31,3	2 882
45-66 år	100,0	61,2	0,9	10,1	3,4	24,4	2 763
67-79 år	100,0	59,6	0,2	18,9	3,9	17,5	1 229
Utdanningsnivå							
Grunnskole eller lavere	100,0	48,4	1,0	17,3	4,8	28,5	1 726
Videregående skole	100,0	57,7	1,1	13,3	2,4	25,6	2 812
Universitets- og høgskoleutdanning	100,0	68,2	0,7	7,7	1,6	21,8	2 870
Uoppgitt	100,0	34,6	0,9	8,2	14,9	41,5	576
Landbakgrunn							
Norge	100,0	60,9	0,8	12,6	1,7	24,0	6 961
Norden utenom Norge, EU/EFTA, Storbritannia, USA, Canada, Australia og New Zealand	100,0	36,6	2,0	6,5	11,9	43,1	615
Andre land	100,0	37,3	1,2	5,9	21,5	34,1	405
Uoppgitt	100,0	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7	3
Landsdel							
Oslo og Akershus	100,0	57,4	0,9	10,6	4,0	27,1	2 139
Østlandet ellers	100,0	55,2	1,0	12,9	4,1	26,9	2 002
Agder og Rogaland	100,0	58,3	1,2	13,1	3,7	23,7	1 164
Vestlandet	100,0	58,8	0,9	12,6	2,4	25,3	1 297
Trøndelag	100,0	58,7	0,6	10,7	2,4	27,6	681
Nord-Norge	100,0	62,6	0,9	9,4	3,6	23,5	701

Kilde: Rusundersøkelsen 2025, Statistisk sentralbyrå

5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til Rusundersøkelsen er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den «treffer målet» i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonsverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, SE (fra det engelske begrepet «standard error»), til estimatet. SE er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. SE forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}.$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosenttall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } \text{Var}(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Feilmargin = $2 \cdot SE$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 5.1 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 5.1 Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg

n: \ P:	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2 500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3 000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
4 000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå 2025

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 4000 enheter har en standardfeil på 0,8 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 1,6 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (38,4 - 41,6) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 38,4 og 41,6 prosent.

5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå andelen i befolkningen i alderen 16 til 79 år som aldri har røykt daglig eller av og til noen gang. I 2025 var det omtrent 4 100 000 personer (N) i Norge i aldersgruppene dekket av undersøkelsen. 3 981 (n) personer har svart på spørsmålet og 2 400 (x) av de spurte oppgir at de aldri har røykt daglig eller av og til noen gang. De resterende 1 581 som har svart på dette spørsmålet har oppgitt at de har røykt daglig eller av og til. Andelen som ikke har røykt er da

$x/n = 2\,400 / 3\,981 = 0,60$, eller 60,0 prosent. Siden $n/N = 0,0005$ så kan vi bruke den forenklede formelen for SE og får konfidensintervallet

$$60,0 \pm 2 \sqrt{\frac{60,0(100-60,0)}{3981}} = 60,0 \pm 2 (0,77) = 60,0 \pm 1,55$$

Estimatet for andelen som aldri har røykt daglig eller av og til er altså 60 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,55 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 58,45 og 61,55 prosent.

Vi kan også bruke tabell 5.1. Vi går inn på raden 4000 og kolonnen 40/60; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 1 leser vi at standardfeilen er 0,8. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $60,0 \pm 2 (0,8) = 60 \pm 1,6$, som er omtrent det samme som over.

6. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I alle ledd i en undersøkelse kan det introduseres feil som påvirker hva som måles og i hvilken grad enhetene representerer en populasjon. Man organiserer aktiviteten slik at det ikke introduseres feilkilder unødvendig. Men det vil alltid være slik at noen feil kommer til som et resultat av ulik respons fra like tilfeller eller ulik behandling av like tilfeller.

6.1. Innsamlingsfeil

Når intervjuet gjennomføres som telefonintervju bruker intervjuerne programvaren Blaise til å registrere svarene. Skjemaet er programmert på spesifikasjonen av spørsmål og svaralternativer, rekkefølge og filter i skjema og testes ut før intervju gjennomføres. Selv om skjemaet er testet vil det kunne være feil en ikke oppdager i test og som kan føre til at noen spørsmål ikke blir stilt til alle som skal ha spørsmålet, eller at spørsmål blir stilt til andre enn de som skal ha det. Slike programmeringsfeil er en feilkilde i undersøkelsen. Det er ingenting som tyder på at slike feil har påvirket denne undersøkelsen.

Innsamlingsfeil også kan komme av at respondenten gir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden, problemer med å beregne riktig svar, at spørsmål blir misforstått eller gjelder kompliserte forhold. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som sensitive. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

6.2. Moduseffekter

Det er dokumentert at en intervjuers tilstedeværelse påvirker variablene i en undersøkelse. Selv om intervjueren er opplært til å opptre nøytralt i spørsmål-svar-prosessen, er et intervjueradministrert intervju likevel en sosial interaksjon. Den nokså omfattende litteraturen på området fastslår at hvorvidt respondenter blir påvirket av intervjueren er avhengig av spørsmålets natur. Dersom det dreier seg om objektive spørsmål er påvirkningskraften mindre enn hvis det dreier seg om subjektive spørsmål.

Spørreskjema til Rusundersøkelsen består stort sett av faktaspørsmål, men spørsmålene kan oppleves som sensitive. I skjemadelen om narkotiske stoffer blir respondentene bedt om å rapportere hvilke ulovlige narkotiske stoffer de har prøvd. I slike tilfeller er det en viss fare for at respondentene velger å ikke rapportere konsum fordi de oppfatter det som sosialt ønskelig. Det kan også være en fare for at de underrapporterer alkoholkonsum fordi det kan være ubehagelig å tilkjenne et omfattende konsum til en annen person.

Med dette tatt i betraktning, kan Rusundersøkelsen være bedre egnet som selvadministrert undersøkelse. Det er likevel en fare for at et nytt modus påvirker tidsseriene til en løpende undersøkelse. Et nytt modus kan påvirke hvordan respondentene svarer og hvem som svarer. I verste fall kan det for eksempel føre til betydelige forskjeller i tobakks- og alkoholkonsum i den norske befolkningen fra tidligere år. En god svarprosent og tilstrekkelig dekning blant ulike grupper i befolkningen vil motvirke disse negative effektene.

6.3. Bearbeidingsfeil

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette dem opp. Det har ikke blitt funnet slike feil i denne undersøkelsen.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlings- og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

7. Vekter

7.1. Bakgrunn og formål

Utvalget til Rusundersøkelsen har økt betydelig fra tidligere år og består nå av 8 000 personer, trukket fra populasjonen av personer i alderen 16–79 år. Tidligere undersøkelser overvektet de yngre aldersgruppene, men fra og med 2024 er utvalget trukket uten overvektning, slik at ingen grupper får høyere representasjon enn andre.

7.2. Kalibreringsvekt

Det er utarbeidet én kalibreringsvekt, kalt *vekt*, som justerer nettoutvalget for skjevheter basert på alder, kjønn, utdanning og landsdel. Kalibreringen sikrer at undersøkelsen er representativ for den norske populasjonen etter disse variablene.

Kalibreringsstruktur

Vekten er justert for:

- **Alder:** 6 grupper
- **Kjønn:** 2 grupper
- **Utdanning:** 4 grupper
- **Landsdel:** 6 grupper

I tillegg er vekten kalibrert mot interaksjonene **kjønn × alder** (12 grupper) og **kjønn × utdanning** (8 grupper). Eksempelvis vil summen av vektene for kvinner i aldersgruppen 45–54 år tilsvare antallet i samme aldersgruppe i populasjonen.

Variabelinndelinger

- **Alder:**
  1. 16–24 år
  2. 25–34 år
  3. 35–44 år
  4. 45–54 år
  5. 55–64 år
  6. 65–79 år
- **Utdanning:**
  1. Uoppgitt eller ingen fullført utdanning
  2. Grunnskolenivå
  3. Videregående skolenivå
  4. Universitets- og høghskolenivå
- **Landsdel:**
  1. Oslo og Akershus
  2. Østlandet ellers
  3. Agder og Rogaland
  4. Vestlandet
  5. Trøndelag
  6. Nord-Norge

7.3. Kalibreringsmodell

I kalibreringsprosessen er R-pakken *ReGenesees* benyttet. Denne pakken er spesialisert for kalibrering og utvalgestimering i komplekse undersøkelser, og muliggjør avansert tilpasning av undersøkelsens utvalgsstruktur til den faktiske populasjonen (Zardetto, 2015; Zardetto, 2024). Kalibreringsmodellen er spesifisert på følgende måte:

```
pop_tot <- ReGenesees::pop.template(data = des,  
                                     calmodel = ~(landsdel_kode + kjoenn * (aldersgrupper + utdanning) - 1))
```

Denne modellen kalibrerer vektene slik at de justeres både på enkeltdimensjoner og kryssgrupperinger av kjønn, alder og utdanning, for å reflektere populasjonens faktiske demografiske struktur.

Referanser

- Amdam, S. (2015). Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2014. Dokumentasjon. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Amdam, S. (2015). Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2015. Dokumentasjon. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Høstmark, M. (2014). Undersøkelsen om tobakk- og rusmiddelbruk i Norge 2012. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Høstmark, M. (2014). Undersøkelsen om tobakk- og rusmiddelbruk i Norge 2013. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Jensen, C. H. (2018). Rusundersøkelsen 2017. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Lagerstrøm, B. O. (2018). Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2016. Dokumentasjon. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Lagerstrøm, B. O. (2018). Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2018. Dokumentasjon. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Todorovic, J (2019). Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2019. Dokumentasjon. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Torsteinsen, A. (2020). Rusundersøkelsen 2020. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Torsteinsen, A. (2021). Rusundersøkelsen 2021. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Torsteinsen, A. (2022). Rusundersøkelsen 2022. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Elgesem, F. (2023). Rusundersøkelsen 2023. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Falnes-Dalheim, E og Elgesem, F. (2024). Rusundersøkelsen 2024. Dokumentasjonsrapport. Notater, Statistisk sentralbyrå
- Zardetto, D. (2015). "ReGenesees: An Advanced R System for Calibration, Estimation and Sampling Error Assessment in Complex Sample Surveys". *Journal of Official Statistics*, 31(2), 177–203.
<https://sciendo.com/article/10.1515/jos-2015-0013>
- Zardetto, D. (2024). "ReGenesees: R Evolved Generalized Software for Sampling Estimates and Errors in Surveys." R package version 2.4.

Vedlegg A: Informasjonsbrev CATI (telefonintervjuing)

Vi trenger svarene dine i Rusundersøkelsen 2025

Statistisk sentralbyrå (SSB) ønsker å intervju deg i Rusundersøkelsen for å lage offisiell statistikk om røyking og bruk av rusmidler. Undersøkelsen blir gjennomført i samarbeid med Helsedirektoratet (HDIR) og Folkehelseinstituttet (FHI).

Vi trenger svarene dine selv om du ikke bruker rusmidler.

Vi kommer snart til å ringe deg

En av intervjuerne våre vil snart ringe deg for å stille noen spørsmål om din helse, bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler. Du kan også ta kontakt med oss for å avtale når vi kan ringe deg.

For at vi skal ha samme forståelse av hva en alkoholenhet er, har vi laget en illustrasjon som du finner nederst i dette brevet.

Svarene dine er viktige

Du er én av 8 000 personer fra 16 til 79 år som er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret til å delta i undersøkelsen. Det er frivillig å delta, men svarene dine vil bidra til å sikre pålitelig kunnskap om rusbruk i Norge.

Du finner mer informasjon på www.ssb.no/rus-svar

Opplysningene dine er sikre hos oss

- Svarene dine bruker vi kun til å utarbeide offisiell statistikk, og vi offentliggjør aldri enkelt svar. Anonyme data fra undersøkelsen benyttes i tillegg til forskning og analyse av SSB og andre.
- Du kan trekke deg og be om at svarene dine blir slettet innen 1. oktober 2025. Dette gjør du ved å ringe eller sende oss en e-post.
- For at undersøkelsen skal være så kort som mulig, benytter vi opplysninger om deg fra registre SSB allerede har tilgang til. For deg gjelder dette opplysninger om ditt og dine foresattes fødeland fra Folkeregisteret, opplysninger om utdanning fra skoleeiere og Lånekassen og opplysninger om yrke, inntekt og formue fra Skatteetaten og Nav.
- Vi anonymiserer alle opplysningene om deg innen 1. oktober 2026.

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Takk for at du svarer!

Med vennlig hilsen

Geir Axelsen
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg B: Informasjonsbrev CAWI (selvutfylling på web)

Vi trenger svarene dine i Rusundersøkelsen 2025

Statistisk sentralbyrå (SSB) ønsker å intervju deg i Rusundersøkelsen for å lage offisiell statistikk om røyking og bruk av rusmidler. Undersøkelsen blir gjennomført i samarbeid med Helsedirektoratet (HDIR) og Folkehelseinstituttet (FHI).

I undersøkelsen spør vi blant annet om helsen din, bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler. Vi trenger svarene dine selv om du ikke bruker rusmidler.

Hvordan svare på undersøkelsen

Gå inn på www.svar.ssb.no/rus for å svare på undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passordWeb>>

Svarene dine er viktige

Du er én av 8 000 personer fra 16 til 79 år som er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret til å delta i undersøkelsen. Det er frivillig å delta, men svarene dine vil bidra til å sikre pålitelig kunnskap om rusbruk i Norge.

Du finner mer informasjon på www.ssb.no/rus-svar

Opplysningene dine er sikre hos oss

- Svarene dine bruker vi kun til å utarbeide offisiell statistikk, og vi offentliggjør aldri enkelt svar. Anonyme data fra undersøkelsen benyttes i tillegg til forskning og analyse av SSB og andre.
- Du kan trekke deg og be om at svarene dine blir slettet innen 1. oktober 2025. Dette gjør du ved å ringe eller sende oss en e-post.
- For at undersøkelsen skal være så kort som mulig, benytter vi opplysninger om deg fra registre SSB har tilgang til. For deg gjelder dette opplysninger om ditt og dine foresattes fødeland fra Folkeregisteret, opplysninger om utdanning fra skoleiere og Lånekassen og opplysninger om yrke, inntekt og formue fra Skatteetaten og Nav.
- Vi anonymiserer alle opplysningene om deg innen 1. oktober 2026.

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Takk for at du svarer!

Med vennlig hilsen

Geir Axelsen
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg C: SMS-tekster

Oppstart CATI (SMS1_tlf)

Hei, Statistisk sentralbyrå (SSB) ønsker å intervjuer deg i Rusundersøkelsen. Vi har sendt deg informasjon om undersøkelsen i Altinn. En av intervjuerne våre ringer deg snart. Har du en avtale, kan du se bort fra denne SMS-en. Mvh. SSB

Oppstart CAWI (SMS1_web)

Hei, Statistisk sentralbyrå (SSB) ønsker å intervjuer deg i Rusundersøkelsen. Vi har sendt deg informasjon om undersøkelsen og pålogging i Altinn. Takk for at du svarer! Mvh. SSB

Påminnelse CATI: (SMS2_tlf)

Hei, vi har forsøkt å ringe deg i forbindelse med Rusundersøkelsen. Vi kommer snart til å ta ringe deg igjen fordi vi virkelig trenger svarene dine. Har du en avtale, kan du se bort fra denne påminnelsen. Mvh. Statistisk sentralbyrå

Påminnelse CAWI: (SMS2_ikkepåbegynte)

Hei, for en stund siden kontaktet vi deg angående Rusundersøkelsen. Resultatene fra undersøkelsen danner et viktig faktagrunnlag om bruk av rusmidler, og vi trenger svarene dine for å lage god statistikk. Du finner mer informasjon og pålogging i Altinn. Takk for at du svarer! Mvh. Statistisk sentralbyrå

Påminnelse CAWI: (SMS2_påbegynte)

Hei, takk for at du har begynt å svare på Rusundersøkelsen. Resultatene fra undersøkelsen danner et viktig faktagrunnlag om bruk av rusmidler, og vi trenger svarene dine for å lage god statistikk. Du kan fortsette der du slapp ved å logge på undersøkelsen i Altinn. Mvh. Statistisk sentralbyrå

Modusskifte til telefon (SMS3_tlf)

Hei, vi har tidligere kontaktet deg i forbindelse med Rusundersøkelsen. En intervjuer vil snart ringe deg for å gjennomføre intervjuet på telefon. Du kan fortsatt svare på web ved å benytte lenken vi har sendt deg i Altinn. Ta gjerne kontakt med oss på 62 88 56 08 eller svar@ssb.no for å avtale intervju. Mvh. Statistisk sentralbyrå

Modusskifte til web (SMS3_web)

Hei! Vi trenger fortsatt svarene dine i Rusundersøkelsen. Du kan også svare på internett dersom du ønsker det. Vi har sendt deg et brev med påloggingsinformasjon i Altinn. Takk for at du svarer! Mvh. Statistisk sentralbyrå

Påminnelse etter modusskifte (SMS4_tlf)

Hei, en av våre intervjuere vil snart ringe deg angående Rusundersøkelsen igjen, fordi vi ikke kan erstatte deg med noen andre. Svarene dine bidrar til at vi kan få en opplyst offentlig debatt om rusmiddelbruk. De brukes også til å forske på skadeforebyggende tiltak. Takk for at du svarer! Mvh. Statistisk sentralbyrå

Siste påminnelse (SMS5)

Hei, dette er siste uken det er mulig å svare på Rusundersøkelsen. Vi håper at du tar deg tid til å svare, slik at vi kan lage pålitelig statistikk om rusbruk i Norge. En av våre intervjuere vil ta kontakt i løpet av uken. Du finner påloggingsinformasjon til undersøkelsen i Altinn. Mvh. Statistisk sentralbyrå

Oppfølgings SMS til nektete

Hei, vi har forsøkt å ringe deg i forbindelse med Rusundersøkelsen. Vi kommer snart til å ta ringe deg igjen fordi vi virkelig trenger svarene dine. Har du en avtale, kan du se bort fra denne påminnelsen. Mvh. Statistisk sentralbyrå

Vedlegg D: Oppfølgingsepost

Modusbytte til CATI

Hei!

Statistisk sentralbyrå (SSB) trenger fremdeles svarene dine i Rusundersøkelsen. En av våre intervjuere vil derfor snart ringe deg. Svarene dine brukes til å lage offisiell statistikk om røyking og bruk av rusmidler.

Når passer det for deg å bli intervjuet?

Vi ringer deg snart for å avtale et intervjutidspunkt som passer for deg. Ta gjerne kontakt med oss hvis du selv ønsker å avtale tidspunkt for intervju, eller du har spørsmål til undersøkelsen.

Ønsker du å svare på internett?

Du kan også gå inn på <https://svar.ssb.no/rus> for å svare på undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passordWeb>>

Vi trenger svarene dine for å lage god statistikk

Vi trenger svarene dine selv om du ikke bruker rusmidler, og vi kan ikke erstatte deg med en annen. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne forebyggende tiltak mot skadelig bruk av rusmidler.

Resultatene fra Rusundersøkelsen er vårt felles faktagrunnlag. Den blir brukt i den offentlige debatten når for eksempel skadevirkninger og avkriminalisering debatteres. Vi håper du tar deg tid til å bidra til et sikrere faktagrunnlag om rusmiddelbruk i Norge.

Du kan lese mer om undersøkelsen her <http://ssb.no/rus-svar>

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du svarer!

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Modusbytte til CAWI

Hei!

Statistisk sentralbyrå (SSB) trenger fremdeles svarene dine i Rusundersøkelsen. Svarene dine brukes til å lage offisiell statistikk om røyking og bruk av rusmidler.

Ønsker du å svare på internett?

Du kan gå inn på <https://svar.ssb.no/rus> for å svare på undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passwordWeb>>

Du finner mer informasjon på <http://ssb.no/rus-svar>

Vi trenger svarene dine for å lage god statistikk

Vi trenger svarene dine selv om du ikke bruker rusmidler, og vi kan ikke erstatte deg med en annen. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne forebyggende tiltak mot skadelig bruk av rusmidler.

Resultatene fra Rusundersøkelsen er vårt felles faktagrunnlag. Den blir brukt i den offentlige debatten når for eksempel skadevirkninger og avkriminalisering debatteres. Vi håper du tar deg tid til å bidra til et sikrere faktagrunnlag om rusmiddelbruk i Norge.

Du kan lese mer om undersøkelsen her

Kontakt oss på

- e-post: svar@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du svarer!

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Oppfølgingsbrev til nektere

Hei!

Statistisk sentralbyrå (SSB) ønsker fremdeles å intervju deg i Rusundersøkelsen. Vi tillater oss å ringe deg igjen fordi vi virkelig trenger svarene dine. Resultatene fra undersøkelsen brukes til å lage offisiell statistikk om røyking og bruk av rusmidler.

Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Helsedirektoratet (HDIR) og Folkehelseinstituttet (FHI).

Når passer det for deg å bli intervjuet?

Vi ringer deg snart for å avtale et intervjutidspunkt som passer for deg. Ta gjerne kontakt med oss hvis du selv ønsker å avtale tidspunkt for intervju, eller du har spørsmål til undersøkelsen.

Ønsker du å svare på internett?

Du kan også gå inn på <https://svar.ssb.no/rus> for å svare på undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passordWeb>>

Vi trenger svarene dine for å lage god statistikk

Vi trenger svarene dine selv om du ikke bruker rusmidler, og vi kan ikke erstatte deg med en annen. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne forebyggende tiltak mot skadelig bruk av rusmidler.

Resultatene fra Rusundersøkelsen er vårt felles faktagrunnlag. Den blir brukt i den offentlige debatten når for eksempel skadevirkninger og avkriminalisering debatteres. Vi håper du tar deg tid til å bidra til et sikrere faktagrunnlag om rusmiddelbruk i Norge.

Du kan lese mer om undersøkelsen her <http://ssb.no/rus-svar>

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du svarer!

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Påminnelse CATI

Vi trenger fortsatt svarene dine i Rusundersøkelsen

Vi trenger fortsatt svarene dine for å lage pålitelig statistikk om rusbruk i Norge. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne tiltak for å forebygge skadelig bruk av rusmidler. Den er også et felles kunnskapsgrunnlag som brukes i det offentlige ordskiftet når for eksempel avkriminalisering og skadevirkninger debatteres.

For at vi skal få et så riktig bilde av tobakks- og rusmiddelbruk i Norge som mulig, er det viktig at også personer som ikke røyker, drikker alkohol eller bruker andre rusmidler deltar.

Vi kommer snart til å ringe deg

En av intervjuerne våre vil snart ringe deg for å stille noen spørsmål om helsen din, bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler. Du kan også ta kontakt med oss for å avtale når vi kan ringe deg.

Du finner mer informasjon på <http://ssb.no/rus-svar>

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du deltar!

Med vennleg helsing
Statistisk sentralbyrå

Påminnelse CAWI

Vi trenger fortsatt svarene dine i Rusundersøkelsen

Vi trenger fortsatt svarene dine for å lage pålitelig statistikk om rusbruk i Norge. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne tiltak for å forebygge skadelig bruk av rusmidler. Den er også et felles kunnskapsgrunnlag som brukes i det offentlige ordskiftet når for eksempel avkriminalisering og skadevirkninger debatteres.

For at vi skal få et så riktig bilde av tobakks- og rusmiddelbruk i Norge som mulig, er det viktig at også personer som ikke røyker, drikker alkohol eller bruker andre rusmidler deltar.

Hvordan svare på undersøkelsen

Gå inn på <https://svar.ssb.no/rus> for å svare på undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passordWeb>>

Du finner mer informasjon på <http://ssb.no/rus-svar>

Kontakt oss på

- e-post: svaer@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du deltar!

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Påminnelse påbegynt

Vi trenger fortsatt svarene dine i Rusundersøkelsen

Takk for at du har begynt å svare på Rusundersøkelsen. Vi trenger svarene dine for å lage pålitelig statistikk om rusbruk i Norge.

Statistikken er viktig i arbeidet med å finne tiltak for å forebygge skadelig bruk av rusmidler. Den er også et felles kunnskapsgrunnlag som brukes i det offentlige ordskiftet når for eksempel avkriminalisering og skadevirkninger debatteres.

Fortsett der du slapp

Gå inn på <https://svar.ssb.no/rus> for å fullføre undersøkelsen.

Lenken logger deg automatisk inn. Hvis du blir bedt om å logge inn, skriv inn:

Bruker-ID: <<intervjuObjektId>>

Passord: <<passordWeb>>

Du finner mer informasjon på <http://ssb.no/rus-svar>

Kontakt oss på

- e-post: sva@ssb.no
- telefon: 62 88 56 08

Svartjenesten er åpen kl. 09–14 mandag til fredag.

Tusen takk for at du deltar!

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Vedlegg E: E: Instruks til intervjuerne**Rusundersøkelsen 2025**

 EN SHOT 1 alkoholenhet	 EN DRINK 1 alkoholenhet	 ET GLASS VIN 1 alkoholenhet	 EN FLASKE ØL 1 alkoholenhet	 EN HALVLITER ØL 1,5 alkoholenhet	 EN FLASKE VIN 6 alkoholenheter
--	---	---	---	--	--

Datainnsamling: Mixed-mode

Gjennomsnittlig intervjuetid er omtrent 15 minutter.

Om undersøkelsen

Rusundersøkelsen samler inn informasjon om befolkningens bruk av tobakk, alkohol og narkotiske stoffer.

- SSB bruker resultatene fra Rusundersøkelsen til å lage offisiell statistikk om bruk av tobakk, alkohol og narkotiske stoffer.
- Oppdragsgiveren er Helsedirektoratet (HDIR) og den gjennomføres i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI).
- Statistikken kartlegger utbredelsen av ulike rusmidler.
- Statistikken er også viktig i arbeidet med å finne forebyggende tiltak mot skadelig bruk av rusmidler.
- Innrapporteringside: www.ssb.no/rus-svar
- Resultater fra i fjor år på FHIs nettsider: <https://www.fhi.no/le/rusmidler-og-avhengighet/narkotikainorge/bruk-av-narkotika/narkotikabruk-i-norge/?term=#cannabis>

Gjennomføring

- Data samles inn mixed-mode: web og telefon.
- Datainnsamlingen varer **fra 28. april til 29. juni**.
- Undersøkelsen er tilgjengelig på bokmål og nynorsk.
- Det er trukket et tverrsnittutvalg på 8. 000 personer fra 16 til 79 år.
- Alle som er trukket ut får informasjon i Altinn og SMS. Personer som er reservert, får brev i posten.
- Foresatte til respondenter mottar også brev i posten.
- Gjennomsnittlig intervjuetid er beregnet til **15 minutter**.

Motivere respondenter

Resultatene fra undersøkelsen gir kunnskap om utviklingen i bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler. Statistikken er viktig i arbeidet med å finne forebyggende tiltak mot skadelig bruk. Den blir også brukt til å evaluere ulike virkemidler, som for eksempel kampanjer og lovendringer.

Det er viktig at så mange som mulig svarer, for at vi skal få et riktig bilde av rusbruken i befolkningen. De som ikke bruker rusmidler, skal også svare. Dersom de ikke gjør det, vil statistikken vise at rusmiddelbruk er mer utbredt enn det faktisk er.

Rus er et viktig samfunnstema som ofte diskuteres i offentlige debatter og som i tillegg har direkte innvirkning på mange menneskers liv. Resultatene fra Rusundersøkelsen danner et felles faktagrunnlag som er viktig i samfunnsdebatten, og pålitelig kunnskap om rusmiddelbruk er til nytte for oss alle.

Sensitive spørsmål

Noen kan oppleve spørsmål om alkoholforbruk som påtrengende. Andre kan reagere på spørsmål om bruk av narkotiske stoffer. All data blir anonymisert og ingen svar knyttes til respondentene som person. Informer respondentene om dette før intervjuet starter, både for å betrygge dem og for å sikre oppriktige svar under intervjuet. Det er spesielt viktig at intervjuere forholder seg nøytralt til spørsmålene som stilles og til svarene respondentene avgir, uansett hvilken personlig holdning dere måtte ha til ulike typer rusmidler.

Forbruk av alkohol eller andre rusmidler kan være sårbart for noen å snakke om. Dersom du opplever at en respondent kan ha behov for hjelp under eller i etterkant av intervjuet kan du henvise til Rustelefonen: 08588.

Oppdragsgivere og databehandling

Dette er fjortende gang SSB gjennomfører en årlig undersøkelse om bruk av rusmidler.

Folkehelseinstituttet (FHI) har vært oppdragsgiver fram til i år. Etter en omorganisering, er det nå Helsedirektoratet (HDIR) som er ny oppdragsgiver og finansierer Rusundersøkelsen.

I henhold til en utlånsavtale skal også FHI motta anonyme datafiler og lage statistikk på tidsserier de har fra tidligere år. HDIR skal bruke dataene til analyse. At anonyme data fra undersøkelsen brukes av både SSB, FHI og HDIR opplyses om i informasjonsbrevet respondentene mottar før datainnsamlingsperioden.

SSB lager hvert år offisiell statistikk om bruk av rusmidler og røyking basert på Rusundersøkelsen. Tidligere har røykestatistikken til SSB hentet data fra både Rusundersøkelsen og Reiseundersøkelsen. Nå baserer røykestatistikken seg kun på data fra Rusundersøkelsen.

Registeropplysninger og anonymisering

Etter datafangst kobler vi på registeropplysninger om respondentene og deres foresattes fødeland fra Folkeregisteret, opplysninger om utdanning fra skoleeier og Lånekassen, samt yrke, inntekt og formue hentet fra Skatteetaten. Vi kobler på opplysningene for å øke utbytte av svarene og for å gjøre intervjutiden kortere.

Registerkoblingene er omtalt i informasjonsbrevet som sendes til respondentene. Du må gjengi innholdet fra brevet om registerkoblinger, hvis de ikke har lest brevet.

Etter datainnsamlingsperioden vil HDIR og FHI få utlevert en anonym fil. Det vil si at alle kjennetegn er fjernet fra datamaterialet og at det ikke vil være mulig å kjenne igjen hvem som har svart. FHI og HDIR vil bruke datamaterialet til å forske på bruksmønstre for tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen.

Etter ett og et halvt år (oktober 2026) vil alt datamateriale anonymiseres og gjøres tilgjengelig for forskning via Norsk senter for forskningsdata (NSD). Anonymisering vil si at alle direkte og indirekte kjennemerker fjernes fra materialet, slik at heller ikke SSB vil kunne klare identifisere respondentene i filene.

Perioder og utsendinger

Datainnsamlingsperioden er fra 28. april til 29. juni. Det er planlagt seks utsendingsperioder. Periode 1 og 2 starter på CATI, og inneholder omtrent 960 respondenter hver. I de to første ukene av datainnsamlingsperioden vil disse bli lagt ut i Blaise, slik at dere kan kontakte dem via telefon. Deretter vil fire perioder med omtrent 1500 respondenter hver, få tilbud om å svare på web i løpet av mai måned. Fra og med 02.juni skal dere følge opp de som ikke har svart på web. I løpet av juni vil vi også gjennomføre nekteroppfølging.

Alle respondenter får informasjonsbrev i Altinn, utenom de som har reservert seg i Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR). Disse får brev i posten. Foresatte til respondenter som er under 18 år får et eget brev om at deres barn er trukket ut til undersøkelsen.

Alle respondenter får tilsendt en illustrasjon som viser hvordan vi måler alkoholenheter (se vedlegg 3. Illustrasjon av alkoholenheter på side 8). Ved tidligere gjennomføringer av Rusundersøkelsen har illustrasjonen vært viktig for å kunne svare på en spørsmålsbolk om alkoholforbruk i spørreskjema. Denne er nå kuttet fra undersøkelsen, og det er ikke nødvendig at respondenten har sett illustrasjonen eller har fått den forklart for å svare. Det er imidlertid fortsatt spørsmål om alkoholenheter i undersøkelsen, og illustrasjonen er med for å opplyse respondentene om hvordan vi beregner enheter.

Utsendingsplan

Tabell E.1 Utsendingsplan.

Periode	Oppstart CATI	Oppstart CAWI	Hovedutsending: Brev i Altinn	Hovedutsending: SMS
1	28.04	12.05 (modusbytte)	25.04	28.04
2	05.05	19.05 (modusbytte)	02.05	05.05
3	02.06 (modusbytte)	12.05	12.05	12.05
4	02.06 (modusbytte)	19.05	19.05	19.05
5	09.06 (modusbytte)	26.05	26.05	26.05
6	16.06 (modusbytte)	02.06	02.06	02.06

Kilde: Statistisk sentralbyrå 2025

- **Brev til foresatte og reserverte.** Reserverte respondenter og foresatte til respondenter får brev i posten, som sendes én uke før datainnsamlingen starter.
- **Utsending 1 CATI.** Respondenter som starter på telefon, får informasjonsbrev i Altinn en virkedag før datainnsamlingen starter.
- **Utsending 1 CAWI.** Respondenter som starter på web, får informasjonsbrev i Altinn med lenke til spørreskjema samme dag som datainnsamlingen starter.
- **SMS 1.** Alle respondenter får oppstarts SMS samme dag som datainnsamlingen starter.
- **Utsending 2.** Alle respondenter får en påminnelse i Altinn og på SMS før modusskifte.
- **Utsending 3.** Modusskifte. Respondenter som startet på telefon, går over til web og respondenter som startet på web går over til telefon.

For en mer detaljert oversikt over utsendinger. Ta kontakt med planlegger.

Avgang og frafall

I denne undersøkelsen er det tre grunner til avgang: **død, bosatt i institusjon i mer enn 6 måneder** og **bosatt i utlandet i mer enn 6 måneder**. Hvis du får beskjed om at respondenten er utenlands eller bosatt i institusjon må du derfor finne ut av om oppholdet varer mer enn 6 måneder.

Institusjonsbeboere er personer som er fast bosatt på barnehjem, sykehjem, aldershjem, psykiatrisk institusjon og andre institusjoner. Respondenter som sitter i fengsel, eller er midlertidig innlagt på sykehus skal normalt sett intervjues.

I denne undersøkelsen bruker vi frafallskoder.

Etter at du har valgt en kode skal du alltid skrive litt informasjon i feltet «**FrafSpes**». Det du skriver skal kunne hjelpe oss med oppfølging. Bruk stikkord.

Skjema

Spørreskjemaet er inndelt i følgende bolker:

- Bakgrunn – yrke, sivilstatus, husholdning og egenopplevd fysisk og psykisk helse
- Tobakk
  - Frekvens/mengde
  - Røykeslutt og sluttforsøk
  - Snus, e-sigaretter og fordampere
- Alkoholbruk
  - Frekvens/mengde
  - Risikofylt alkoholbruk
  - Arbeidsliv og alkohol
- Reseptbelagte legemidler
  - Reseptbelagte sovemidler
  - Reseptbelagte beroligende medikamenter
  - Reseptbelagte smertestillende medikamenter
- Narkotiske stoffer
  - Cannabis
  - Andre stoffer (kokain, ecstasy, amfetaminer, relevin, heroin, GHB/GBL og LSD)
  - Nye rusmidler
- Prestasjonsfremmende midler
- Konsekvenser av egen og andres rusmiddelbruk
- Pårørende til personer med alkohol- eller rusmiddelproblemer

Alkohol og alkoholenheter

Noen alkoholholdige drikker kan respondentene være usikre på om tilhører kategorien vin eller brennevin.

Kategorien vin inkluderer rødvin, hvitvin, rosévin, musserende vin, champagne/cava, og også hetvin/sterkvin, som f.eks portvin, sherry, brandy, vermut, martini og madeira.

Kategorien brennevin inkluderer vodka, rom, gin, akevitt, druebrennevin (som konjakk, grappa og brandy), fruktbrennevin (som f.eks calvados), whisky, tequila og likører.

Noen likører, som for eksempel Baileys, har bare 17 % alkohol, men regnes likevel som brennevin. Og hetvin/sterkvin som for eksempel portvin har 20 % alkohol, og regnes som vin.

Respondenten har fått tilsendt en illustrasjon på alkoholenheter i Altinn eller i posten. En mer utfyllende beskrivelse følger her:

- **1 alkoholenhet:**
  - ett glass vin (1,5 dl).
  - ett glass hetvin/sterkvin (8-9 cl).
  - en liten flaske/boks øl (0,33 liter)
  - en liten flaske/boks rusbrus eller alkoholholdig cider (0,28 – 0,33 liter)
  - en drink, shot, eller glass med brennevin (4cl).
- **1,5 alkoholenheter:**
  - en halvliter øl
  - en halvliter rusbrus eller alkoholholdig cider
- **6 alkoholenheter:**
  - en sixpack små flasker/bokser øl
  - seks rusbrus/alkoholholdig cider
  - en flaske vin (0,75 liter)
  - fire halvliter øl, rusbrus eller alkoholholdig cider
- **9 alkoholenheter:**
  - Seks halvliter øl, rusbrus eller alkoholholdig cider
  - En liten flaske brennevin (0,35 liter)
- **18 alkoholenheter:**
  - En helflaske brennevin (0,7 liter)

Når det gjelder brennevin finnes det også flasker på 0,5 liter og 1 liter. 0,5 liter brennevin tilsvarer 12,5 alkoholenheter, og 1 liter vil tilsvare 25 alkoholenheter.

Hvor mye vin eller brennevin som er i et glass eller drink varierer. Vi tar utgangspunkt i at ett glass vin/hetvin er en enhet, uavhengig av hvor fullt glasset er.

Når det gjelder alkoholprosent for ulike typer øl, vin og brennevin, vil det også variere. For eksempel kan det i brennevin være alt fra 17 % til 60 % alkohol. Vi tar ikke høyde for alkoholprosenten til det respondenten har drukket, og beregner enheten kun etter mengde.

Antall personer i husholdningen

Hovedregelen er at en person skal regnes som fast bosatt der vedkommende regelmessig tar sin døgnhvile. Unntakene følger under:

1. Ektefeller/samboende med felles bolig, regnes alltid som fast bosatt i denne boligen, også i de tilfeller én eller begge er fraværende på grunn av arbeid (f.eks. er til sjøs), skolegang/studier eller vernepliktjeneste. I tilfeller de har flyttet fra hverandre, skal de regnes til hver sin husholdning

selv om boet ennå ikke er skiftet, og de derfor juridisk fortsatt eier en bolig i fellesskap. Ektefelle/samboer som er fast bosatt i institusjon skal ikke regnes med i husholdningen.

2. Personer 18 år og over som er registrert som fast bosatt hos sine foreldre, men som er fraværende pga. skolegang/studier skal bare regnes som fast bosatt i foreldrehjemmet hvis de bor hjemme minst 4 dager pr. uke. Denne regelen er viktig. Den bryter med en hovedregel i folkeregistrenes bostedsregistrering. Dette innebærer bl.a. at enslige studenter i de fleste tilfeller skal registreres som egen husholdning på det faktiske oppholdsstedet, og ikke som en del av foreldrehusholdningen.

3. Unge under 18 år som bor borte pga. skolegang skal regnes som bosatt i foreldrehjemmet.

4. Et midlertidig opphold i husholdningen som er av mindre enn 6 måneders varighet regnes ikke som fast bosetting på oppholdsstedet, med mindre oppholdsstedet er personens eneste bosted i dette tidsrommet.

5. Forpleide (også barn) i institusjoner og personer anbrakt i privat pleie, regnes som fast bosatt på oppholdsstedet dersom oppholdet på bostedet varer minst 6 måneder. Personer som er innlagt på andre sykehus eller er innsatt i fengsel, skal regnes som fast bosatt der de hadde sitt faste bosted før innleggelsen/innsettelsen.

6. Personer som avtjener vernepliktjeneste skal regnes som bosatt i den husholdningen de tilhørte før de dro til militæret, og skal svare ut fra det.

Spørsmål om alkohol

TYPE-spørsmålene

I denne bolken skal vi kartlegge hvilke alkoholtyper, hvor ofte og hvor mye respondentene har drukket siste fire uker.

Her er det to veier i skjema:

- IO som drikker en type alkohol ukentlig
- IO som drikker en type alkohol sjeldnere enn en gang i uken

For respondenter som drikker aktuell alkoholtype ukentlig: her kartlegger vi gjennomsnittlig forbruk per uke for de siste fire ukene. For respondenter som drikker aktuell alkoholtype sjeldnere enn ukentlig: kartlegge totalt forbruk siste fire uker.

Audit

Audit-spørsmålene representerer en annen måte å måle alkoholbruk på. De er et sett av spørsmål som til sammen gir en score på risikofull alkoholbruk. De ble utviklet av Verdens helseorganisasjon (WHO) og brukes internasjonalt.

Arbeidsliv og alkohol

- Når det gjelder bolken om Arbeidsliv og Alkohol er det viktig at spørsmålet **Arb_alk1** (I løpet av de siste 12 månedene, har du hatt en eller flere sykefraværsdager, med eller uten legeattest) gjelder **egget** sykefravær og ikke syke barn kvoter etc.
- Spørsmål om sykefravær stilles også til respondenter som ikke har drukket alkohol de siste 12 månedene. De får imidlertid ikke spørsmål om fraværet er knyttet til alkoholforbruk.

Reseptbelagte legemidler

Alle får spørsmål om bruk av reseptbelagte legemidler. Vi spør om respondentene har brukt ulike former for reseptbelagte legemidler, og om hvor lenge den lengste sammengende perioden med bruk av disse har vart. Hver type har eksempler på slike legemidler i skjema.

Spørsmål om narkotika

Tidligere ble disse spørsmålene stilt kun til personer i alder 16-64 år. I 2025 er filteret fjernet, og spørsmålene går til alle. Det er fordi bruk av illegale rusmidler også forekommer blant de eldre og det er ønskelig å se på forekomsten av slik rusmiddelbruk også i denne aldersgruppen.

Can2, Can9 og Can13

Når vi stiller spørsmål om bruk av cannabis, spør vi om hvor mange «rusdoser» respondentene har brukt. Én gang kan også være et eller flere trekk, det må ikke nødvendigvis være en hel joint/pipe. Respondenten kan også ha prøvd eller brukt cannabis ved for eksempel å spise det eller drikke te eller lignende. Det skal også regnes med.

Nye rusmidler

Nye rusmidler omfatter stoffer som ofte kalles «legal highs» eller «research chemicals», og som blant annet markedsføres som lovlige varianter til illegale stoffer (selv om de er ulovlige). Stoffene deles inn i to grupper:

- Syntetiske cannabinoider – når det selges som urteblader kalles også «herbal blends» og «incense» som fellesbetegnelse, men selges under produktnavn som: «Spice», «K2», «K2 Summit», «Spice Gold», «Spice Silver», «Spice Diamond», «Genie», «Zohai», «Yucatan Fire», «Banana Cream Nuke», «Aroma», og «Red X Dawn». Når det selges i pulverform har det vanligvis navn som «AM-2201» og «JWH-018».
- Syntetiske katinoner - mefedron er vanligst. De kan også selges under navn som «M-Cats», «Meph», «Drone», «Mmcat», «Miaow Miaow», «Bubbles», «Rush», «Drone», «Bounce» og «Sub-coca». Mephedrone markedsføres også som «research chemicals», «badesalt», «plantegjødning» og «luftrenser».

Lykke til med intervjuingen!

Vedlegg F: Spørreskjema

Rusundersøkelsen 2025

Innled

Innledningsspørsmålet

Registrer om du skal starte intervjuet eller registrere en overføring, frafall eller avgang.

1. Start intervjuet
2. Overføring fra annen intervjuer
3. Frafall
4. Avgang

Samtykke1

Har du lest informasjonsbrevet vi har sendt deg eller fått det referert og samtykker til å delta?

1. Ja, jeg har mottatt brevet og samtykker i å delta
2. Ja, jeg har fått referert innholdet av brevet og samtykker i å delta
3. Nei, og jeg samtykker ikke til å delta

Hvis Innled = 2

Frafgr

Hvis Innled = 3

Ovfgr

Hvis Innled = 4

Avggr

Hvis Frafgr = 41 Bak variabelen Frafgr står det Fraf_41 FrafSpes

Introside web

Dette spørreskjema handler om bruk av rusmidler. Du vil få noen spørsmål om helse, bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler.

Det tar vanligvis 15 minutter å gjennomføre undersøkelsen, men dette vil variere fra person til person. Ved å svare på skjemaet, samtykker du til at opplysningene kan brukes til å lage statistikk i tråd med gjeldende personvernregler.

Personvernregler(knapp)

Svarene dine bruker vi kun til å utarbeide offisiell statistikk, og vi offentliggjør aldri enkeltsvar. Anonyme data fra undersøkelsen benyttes i tillegg til forskning og analyse av SSB og andre.

Du kan trekke deg og be om at svarene dine blir slettet innen 1. oktober 2025. Dette gjør du ved å ringe eller sende oss en e-post.

For at undersøkelsen skal være så kort som mulig, benytter vi opplysninger om deg fra registre SSB allerede har tilgang til. For deg gjelder dette opplysninger om ditt og dine foresattes fødeland fra Folkeregisteret, opplysninger om utdanning fra skoleeiere og Lånekassen og opplysninger om yrke, inntekt og formue fra Skatteetaten og Nav.

Vi anonymiserer alle opplysningene om deg fra denne undersøkelsen innen 1. oktober 2026

Bakgrunnsvariabler

Bostedskommune FØRST I SKJEMA/VANLIG STED

Kun telefon

KommNavn

I følge våre registeropplysninger bor du i [REGKOMM] kommune. Bor du fortsatt her?

TRYKK <ENTER> Hvis IO fortsatt bor i [REGKOMM]. HVIS IKKE, SKRIV NYTT KOMMUNENAVN.

Yrkesstatus

Betrakter du deg hovedsakelig som yrkesaktiv? Medregnet familiearbeid og arbeid som lærling

Ja/nei

Hvis yrkesstatus = nei

Yrkesstatus_1

Betrakter du deg hovedsakelig som...

1. ..arbeidsledig
2. ..skoleelev eller student inkluder ubetalt arbeidserfaring
3. ..arbeidsufør
4. ..på arbeidsavklaringspenger
5. ..vernepliktig, sivilarbeider, eller
6. ..hjemmearbeidende
7. ..annet

Hvis yrkesstatus = ja og vi ikke har opplysninger om yrkeskode fra register

Arbeid

Hva er ditt hovedyrke? Skriv inn yrke så detaljert som mulig

Arbeid_kod Trykk <BackSpace> for valg av yrkeskode

Oversikt over hvem man bor sammen med

*Siv

Er du gift eller samboer?

1. Ja, gift/registrert partner
2. Ja, samboer
3. Nei

Hvis Siv = 2 eller 3

*SivStat

Hva er din sivilstatus?

1. Ugift
2. Gift/registrert partner
3. Enke/enkemann/gjenlevende partner
4. Separert/separert partner
5. Skilt/skilt partner

*AntPers

Vi vil gjerne ha en oversikt over de personer som tilhører husholdningen. Til husholdningen regner vi alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Personer som er fast bosatt i boligen, men som er borte fra hjemmet, f.eks. på grunn av arbeid skal regnes med.

Hvor mange personer er det i husholdningen din, inkludert deg selv?

:1..x

Hvis Antpers>1

→AntBarn1

Hvor mange i husholdningen er under 6 år?

AntBarn2

Hvor mange i husholdningen er mellom 6-18 år?

Slutt

Egenopplevd helse

Helse - generell

Hvordan vurderer du din egen helse sånn generelt, vil du si et den er svært god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller svært dårlig?

1. Svært god
2. God
3. Verken god eller dårlig
4. Dårlig
5. Svært dårlig

Helse – psykisk

Hvordan vurderer du din psykiske helse, vil du si et den er svært god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller svært dårlig?

6. Svært god

7. God
8. Verken god eller dårlig
9. Dårlig
10. Svært dårlig

Tobakksbruk

Røyking

Tob1

Så kommer det noen spørsmål om røyking.

Hender det at du røyker? Dette inkluderer kun tobakksholdige produkter, ikke e-sigaretter.

Ja/Nei

Hvis Tob1 = Ja

Tob2

Røyker du daglig eller av og til?

Daglig

Av og til

Tob3-Tob13 stilles hvis Tob2 = Av og til

Tob3

Røyker du sigaretter? Regn med både fabrikklagde og hjemmerullede

Ja/Nei

Hvis Tob3 = Ja stilles Tob4 - Tob5

Tob4a

Hvor mange sigaretter røyker du anslagsvis per uke? Regn med både fabrikklagde og hjemmerullede

1..997

Tob5

Hvor ofte røyker du sigaretter, er det flere dager i uken, omtrent en dag i uken eller sjeldnere?

Flere dager i uken

En dag i uken

Sjeldnere

Hvis Tob2 = "av og til" stilles Tob13

Tob13

Har du noen gang røykt daglig?

Ja/Nei

Hvis Tob1 = Nei stilles Tob14

Tob14

Har du noen gang røykt daglig eller av og til?

Hvis du både har røykt daglig og av og til, kryss av for daglig.

Ja, daglig

Ja, av og til

Nei, aldri

Hvis Tob13 = Ja eller Hvis Tob14 = Ja, daglig, stilles Tob20-22

Tob20

I hvilket år sluttet du å røyke daglig?

Hvis du har sluttet flere ganger, registrer siste gang.

1920...2025

Tob21

Hvor mange ganger forsøkte du å slutte å røyke daglig før du lyktes?

Registrer også antall mislykkede sluttforsøk.

0..97

Hvis sluttet å røyke for mindre enn 10 år siden [IF (YEAR(SYSDATE)- Tob20) < 10], stilles Tob22a-r

Tob22a

Da du sluttet siste gang .. brukte du snus?

Ja/Nei

Tob22b

Da du sluttet siste gang .. brukte du nikotinlegemiddel, som for eksempel røykeplaster eller nikotintyggegummi?

Ja/Nei

Tob22d

Da du sluttet siste gang .. brukte du reseptbelagt røykeavenningsprodukt, som Zyban eller Champix?

Zyban er et anti-depressiva. Champix reduserer effekten av nikotin.

Ja/Nei

Tob22q

Da du sluttet siste gang .. søkte du hjelp i helsetjenesten eller kommunen; som for eksempel hos lege, frisklivssentral eller lignende?

Ja/Nei

Tob22s

Da du sluttet siste gang .. brukte du elektroniske sigaretter (e-sigaretter/fordampere)?

Ja/Nei

Tob22r

Da du sluttet siste gang .. søkte du hjelp på nettsider
eller mobiltjenester for røykeslutt?

Ja/Nei

Hvis Tob2 = Daglig eller Tob13 = Ja eller Tob14 = Ja, daglig stilles Tob23

Tob23

Hvor gammel var du da du begynte å røyke daglig? Hvis flere ganger, registrer første gang.

Alder: 8..79

Hvis Tob2 = Daglig stilles Tob30 - Tob31c

Tob30

Røyker du sigaretter daglig? Regn med både fabrikklagede og hjemmerullede

Ja/Nei

Hvis Tob30 = Ja stilles Tob31

Tob31a

Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr.
dag? Regn med både fabrikklagede og hjemmerullede.

1..200

Tob31b

Hvor mange av disse sigarettene er fabrikklagde?

0..200

Tob31c

Hvor mange av disse sigarettene er hjemmerullede? Trykk eventuelt bare <Enter> hvis felter er utfylt.

0..200

Hvis Tob1 = Ja stilles Tob33 - Tob34

Tob33

Røyker du sigarer eller sigarillos daglig, av og til eller aldri?

Daglig

Av og til

Aldri

Tob34

Røyker du pipe daglig, av og til eller aldri?

Daglig

Av og til

Aldri

Hvis Tob2 = Daglig stilles Tob38 - Tob42k

Tob38

Har du noen gang prøvd å slutte å røyke daglig?

Ja/Nei

Hvis Tob38 = Ja, Tob39 - Tob42a-n

Tob39

Hvor mange ganger totalt har du prøvd å slutte å røyke daglig

1..97

Tob40

Har du prøvd å slutte å røyke daglig i løpet av de siste 12 månedene?

Ja/Nei

Hvis Tob38 = Ja stilles Tob42a-n

Tob42a

Da du forsøkte å slutte siste gang .. brukte du snus

Ja/nei

Tob42b

Da du forsøkte å slutte siste gang .. brukte du nikotinlegemiddel, som for eksempel røykeplaster eller nikotintyggegummi?

Ja/nei

Tob42d

Da du forsøkte å slutte siste gang .. brukte du reseptbelagt røykeavvenningsprodukt, som Zyban eller Champix?

Zyban er et anti-depressiva, Champix reduserer effekten

av niktotin.

Ja/nei

Tob42o

Da du sluttet siste gang .. brukte du elektroniske

sigaretter (e-sigaretter/fordampere)?

Ja/Nei

Tob42m

Da du forsøkte å slutte siste gang .. søkte du hjelp i helsetjenesten eller kommunen, som for eksempel hos lege, frisklivssentral eller lignende?

Ja/Nei

Tob42n

Da du forsøkte å slutte siste gang .. søkte du hjelp på nettsider eller mobiltjenester for røykeslutt?

Ja/Nei

Hvis Tob1 = 1

Tob43

Vurderer du seriøst å slutte å røyke de neste 6 månedene?

Ja/Nei

Hvis Tob43 = Ja

Tob44

Planlegger du å slutte å røyke i løpet av de neste 30 dagene?

Ja/Nei

Tobvan1

Hvor lang tid etter at du våkner, tenner du din første sigarett? Regn også med de som røyker pipe og/eller sigar

Innen 5 min

Mellom 6 - 30 min.

Mellom 31 - 60 min.

Etter at 60 min. er gått.

Til alle

Tob61

Kan du prøve å forutsi dine røykevaner omkring 5 år fra nå?

Kommer helt sikkert til å røyke daglig

Kommer antakelig til å røyke daglig

Kommer antakelig ikke til å røyke daglig

Kommer helt sikkert ikke til å røyke daglig

Tob61b

Kan du prøve å forutsi dine snusvaner omkring 5 år fra nå?

Kommer helt sikkert til å snuse daglig

Kommer antakelig til å snuse daglig

Kommer antakelig ikke til å snuse daglig

Kommer helt sikkert ikke til å snuse daglig

Tob62

Vi skal nå nevne en rekke nikotinprodukter og ber deg angi hvor helseskadelig du tror daglig bruk av disse er. Bruke en skala fra 1 til 7 der 1 er lite skadelig og 7 er svært skadelig.

- Hvor skadelig tror du snus er, på en skala fra 1 til 7?
- Hvor skadelig tror du ferdigsigaretter med lavere nikotin- og tjæreinnhold er, på en skala fra 1 til 7?
- Hvor skadelig tror du vanlige ferdigsigaretter er, på en skala fra 1 til 7?
- Hvor skadelig tror du produkter som er laget for å erstatte tobakksprodukter med nikotin, som for eksempel nikotintyggegummi, nikotinplaster og nikotinposer er, på en skala fra 1 til 7?
- Hvor skadelig tror du e-sigaretter/fordampere (vape) er, på en skala fra 1 til 7?

Til alle

TobE

Bruker du e-sigaretter/fordampere daglig, av og til eller aldri?

1. Daglig

2. Av og til

3. Aldri

Hvis TobE = aldri

TobE1

Har du tidligere brukt e-sigaretter/fordampere?

1. Ja, tidligere daglig
2. Ja, tidligere av og til
3. Nei

Hvis [TobE=Daglig eller Av og til] eller [TobE1=ja, tidligere daglig eller ja, tidligere av og til]

tobald.

Hvor gammel var du da du begynte å bruke e-sigaretter regelmessig?

Alder:

Hvis TobE = 1 eller 2 eller TobE1 = 1 eller 2 (Tidligere og nåværende brukere av e-sigaretter)

TobE3

Hvilken type e-sigaretter/fordamper bruker du/brukte du i hovedsak?

- Engangs e-sigaret/fordamper som ikke er oppladbar («disposable», «puff bar» eller «elf bar»)
- Oppladbar e-sigaret/fordamper med magasin/pod som du kan fylle på eller bytte ut selv
- Oppladbar og modifiserbar e-sigaret/fordamper, hvor brukeren selv fyller på nikotinvæske/e-juice («mods» eller «tanks»)

TobE4

Hva er/var nikotininnholdet i væsken i de e-sigarettene du vanligvis bruker/brukte?

Nikotinfrie

6 mg eller mindre

7-11 mg

12-20 mg

21 mg eller mer

Med nikotin, men usikker på mengden

Vet ikke

Hvis Tob1= ja og Tob2=2.

Tobsit

I hvilke situasjoner røyker du vanligvis? Flere kryss mulig.

1. I sosiale sammenkomster med andre
2. I ferien
3. Når jeg drikker alkohol
4. Når jeg har lyst. Det er ingen spesiell foranledning
5. Annet

Snusing

Til alle

Tob60

Bruker du snus daglig, av og til eller aldri? Med snus mener vi her også nikotinposer uten tobakk/hvit snus

Daglig

Av og til

Aldri

Hvis Tob60 = aldri

Tob64a

Har du brukt snus tidligere?

Ja/nei

Hvis Tob64a=Ja

Tob64b Brukte du snus daglig eller av og til?

Daglig

Av og til

Hvis Tob60 = av og til

Tob64c Har du tidligere brukt snus daglig?

Ja/ Nei

Hvis Tob60 = Daglig

TobPrSn1

Hvor mange pris/porsjoner snus bruker du gjennomsnittlig pr. dag?

1..97

Hvis Tob60 = Av og til

TobPrSn2

Hvor mange pris/porsjoner snus bruker du gjennomsnittlig pr. uke?

0..97

Hvis Tob60 = daglig eller av og til stilles Tob65 – Tob68

Tob66

Hva slags snus bruker du hovedsakelig, porsjonssnus eller løssnus?

Løssnus

Porsjonssnus

Mini-porsjonssnus

Både løssnus og porsjonssnus

Nikotinposer eller hvit snus uten tobakk

Hvis (Tob60 = daglig eller av og til) eller (Tob64a = Ja) stilles 68

Tob68

Hvor gammel var du da du begynte å bruke med snus mer regelmessig?

Alder: 5..79

Hvis (Tob60 = daglig eller av og til eller Tob64a = Ja) og (Tob1 = Ja eller Tob14 = Ja, daglig eller Ja, av og til)

Tob69

Hva begynte du med først, snus eller sigaretter?

Sigaretter dekker her også pipe, sigarer og sigarillos

Begynte med sigaretter først

Begynte med snus først

Omtrent samtidig (innenfor tre måneder)

Hvis (Tob60 = daglig eller av og til eller Tob64a = Ja) eller (Tob1 = Ja eller Tob14 = Ja, daglig eller Ja, av og til)

Tob69b

Bruker du noen former for nikotinerstatningsprodukter nå? Nikotintyggegummi, røykeplaster eller lignende.

Ja/Nei

Hvis Tob60 = Daglig eller Av og til.

Tob71

Vurderer du seriøst å slutte å bruke snus de neste 6 månedene?

Ja/Nei

Hvis Tob60 = Daglig eller Av og til.

Tobsluttsn1

. Har du noen gang prøvd å slutte med snus?

1. Ja, siste 12 måneder
2. Ja, for mer enn 12 måneder siden
3. Nei

Hvis Tob64a=ja

Tobsluttsn2

Hvilket år sluttet du med snus?

Alkoholbruk

Så går vi over til spørsmål om alkohol. Vi tenker her på alle alkoholholdige drikker, som øl, vin, brennevin, rusbrus med mer.

Drukket1

Har du drukket alkohol i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/Nei

Hvis drukket_1=Nei

Drukket1b

Har du noen gang drukket alkohol?

Ja/Nei

Hvis drukket_1 = ja

Drukket2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol stort sett daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig

Hvis Drukket_2 = 2 (ukentlig)

Drukket2a

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Drukket_2 = 3(månedlig)

Drukket2b

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn tre dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent en dag i måneden

Hvis Drukket_2 = 4 (årlig)

Drukket2c

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn tre dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Alkoholforbruk - frekvens og mengde

Nå kommer noen spørsmål om alkoholbruk siste fire uker.

Hvis drukket_1=ja

Drukket3

Har du drukket alkohol i løpet av de siste fire ukene?

Ja/nei

Hvis Drukket_3 = ja

TYPE1

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket øl?

Ja/nei

TYPE2

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket vin? Vin inkluderer også hetvin, portvin, sherry og lignende.

Ja/nei

TYPE3

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket brennevin? Brennevin inkluderer også likør, vodka, shots og lignende

Ja/nei

TYPE4

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket rusbrus eller alkoholholdig cider?

Ja/nei

Hvis TYPE_1=ja

TYPE1a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_1a = 2 (ukentlig)

Type1a_uk

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_1a = 3 (månedlig)

Type1a_mn

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_1a=1 eller 2

*TYPE1b

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter?

0,33 liter er vanlig størrelse på flaskeøl og små boksøl kjøpt i butikk, eller boks eller glass med øl på serveringssted.

Flere svar mulig.

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type_1b = 0,33 liter

Type1b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Type_1b = 0,5 liter

Type1b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_1a=3

*TYPE1c

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter?

0,33 liter er vanlig størrelse på flaskeøl og små boksøl kjøpt i butikk, eller glass med øl på serveringssted.

Flere svar mulig.

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type1c = 0,33 liter

Type1c_1

Omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Type1c = 0,5 liter

Type1c_3

Omtrent hvor mange halvliter øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_2=ja

TYPE2a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type2a = 2 (ukentlig)

Type2a_uk

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type2a = 3 (månedlig)

Type2a_mn

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_2a=1 eller 2

*TYPE2b

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker?

Ett glass tilsvarer 1,5 dl og en helflaske tilsvarer 0,75 liter.

Flere svar mulig.

1. Glass
2. Helflasker

Hvis Type2b = glass

Type2b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange glass vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type2b =helflasker

Type2b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange flasker vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE2a=3

*TYPE2c

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker?

Ett glass tilsvarer 1,5 dl og en helflaske tilsvarer 0,75 liter.

Flere svar mulig.

1. Glass
2. Helflasker

Hvis Type2c = glass

Type2c_1

Omtrent hvor mange glass vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type2c =helflasker

Type2c_2

Omtrent hvor mange flasker vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE3=ja

TYPE3a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig

2. Ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_3a = 2 (ukentlig)

Type3a_uk

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_3a = 3 (månedlig)

Type3a_mn

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Hvis TYPE_3a=1 eller 2

*TYPE3b

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? En dram/drink/shots tilsvarer 4 cl, en helflaske tilsvarer 0,7 liter.

Flere svar mulig

1. Drammer/drinker/shots
2. Helflasker

Hvis Type_3b = drammer, drinker eller shots

Type3b1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type3b = helflasker

Type3b2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange helflasker har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE3a=3

*TYPE3c

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? En dram/drink/shots tilsvarer 4 cl, en helflaske tilsvarer 0,7 liter.

Flere svar mulig

1. Drammer/drinker/shots
2. Helflasker

Hvis Type_3c = drammer, drinker eller shots

Type3c1

Omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type_3c = helflasker

Type3c2

Omtrent hvor mange helflasker har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_4=ja

TYPE4a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. Daglig
2. ukentlig
3. Sjeldnere enn ukentlig

Hvis Type_4a = 2 (ukentlig)

Type4a_uk

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis Type_4a = 3 (månedlig)

Type4a_mn

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider Flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. omtrent 1 dag

Hvis TYPE_4a=1 eller 2

*TYPE4b

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter? Flere svar mulig.

1. Småflasker/småbokser
2. 0,5 liter

Hvis Type4b = småflasker

Type4b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type4b = 0,5 liter

Type4b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE4a=3

*TYPE4c

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket totalt i løpet av fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter?

Flere svar mulig.

1. Småflasker/småbokser
2. 0,5 liter

Hvis Type4c = småflasker

Type4c_1

Omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type4c = 0,5 liter

Type4c_2

Omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

UKEDAG VS HELG FRA EHS RULLERENDE DEL SOM Plasseres HER

Hvis Drukket2= 1,2,3

AL2

Tenk på ukedagene mandag til og med torsdag. På hvor mange av disse dagene drikker du vanligvis alkohol?

1. Alle 4 ukedagene
2. 3 av 4 dager
3. 2 av 4 dager
4. 1 av 4 dager
5. ingen av dagene

Hvis Al2=1,2,3,4

AL3

Når du drikker på en av ukedagene mandag til og med torsdag, hvor mange alkoholenheter drikker du i gjennomsnitt da?

En alkoholenhet tilsvarer en liten flaske med øl eller cider/rusbrus, ett glass vin eller en drink brennevin. En flaske vin eller en sixpack øl tilsvarer seks enheter.

1. 16 eller flere enheter per dag
2. 10-15 enheter per dag
3. 6-9 enheter per dag
4. 4-5 enheter per dag
5. 3 enheter per dag
6. 2 enheter per dag

7. 1 enhet per dag

Hvis Drukket2= 1,2,3

AL4

Tenk på helgedagene fredag til søndag; På hvor mange av disse tre dagene drikker du vanligvis alkohol?

1. Alle 3 dagene
2. 2 av 3 dager
3. 1 av 3 dager
4. ingen av dagene

Hvis AL4 = 1, 2, 3

AL5

Når du drikker på en av helgedagene fredag til og med søndag, hvor mange alkoholenheter drikker du i gjennomsnitt da?

1. 16 eller flere enheter per dag
2. 10-15 enheter per dag
3. 6-9 enheter per dag
4. 4-5 enheter per dag
5. 3 enheter per dag
6. 2 enheter per dag
7. 1 enhet per dag

Hvis Drukket1=ja

ALKxx Hvordan anskaffer du vanligvis alkohol? (flere kryss mulig)

1. Kjøper i butikk i Norge/vinmonopolet
2. Kjøper i utlandet
3. Kjøper på tax-freebutikk

4. Får av venner/slektninger
5. Kjøper av venner/slektninger
6. Kjøper via sosiale medier
7. Kjøper i nettbutikk
8. Kjøper av ukjente
9. Kjøper på utested/serveringssted
10. Annet, spesifiser

Til alle:

Beruset4

Hvor mange alkoholenheter må du vanligvis drikke for å føle deg tydelig beruset? En alkoholenhet tilsvarer en liten flaske med øl eller cider/rusbrus, ett glass vin eller en drink brennevin. En flaske vin eller en sixpack øl tilsvarer seks enheter.

ANTALL _____

Blokk ferdig

Risikofull alkoholbruk - AUDIT

Nå kommer noen ytterlige spørsmål om alkoholbruk de siste 12 månedene.

Audit2 – audit8 hvis drukket1=ja

*Audit2

De dagene du har drukket alkohol i løpet av det siste året, hvor mye har du vanligvis drukket? Angi svaret i alkoholenheter der 1 enhet tilsvarer en drink, ett glass vin eller 1 liten flaske øl. Er det...

1. 1-2
2. 3-4
3. 5-6
4. 7-9

5. 10 eller flere

*Audit3

I løpet av det siste året, hvor ofte har du drukket seks alkoholenheter eller mer ved en og samme anledning? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig
5. Aldri

Hvis AUDIT3= 2

AUDIT3_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 dager i uken
2. 2-3 dager i uken, eller
3. Omtrent en dag i uken

Hvis AUDIT3 = 3

AUDIT3_2

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. Flere enn 3 dager i måneden
2. 2-3 dager i måneden
3. Omtrent 1 dag i måneden

Hvis AUDIT3 = 4

AUDIT3_3

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. Flere enn 3 dager
2. 2-3 dager
3. Omtrent 1 dag

Audit4

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke vært i stand til å stoppe å drikke alkohol når du først hadde begynt? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit5

I løpet av det siste året, hvor ofte har du på grunn av at du har drukket alkohol unnlatt å gjøre ting som normalt forventes av deg? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit6

I løpet av det siste året, hvor ofte har du startet dagen med å drikke alkohol for å komme i gang etter du hadde drukket mye alkohol dagen før? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig

4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit7

I løpet av det siste året, hvor ofte har du hatt skyldfølelse eller følt anger etter at du har drukket? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit8

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke husket hva som hendte kvelden før fordi du hadde drukket alkohol? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit9 til Audit10a hvis drukket1b=ja

Audit9

Så har vi noen spørsmål om det følgende har hendt deg noen gang i løpet av livet.

Har du eller andre noen gang blitt skadet som følge av at du har drukket alkohol?

Flere svar mulig (2 og 3)

- 1) Nei
- 2) Ja, blitt skadet selv

3) Ja, andre blitt skadet

Hvis Audit_9 = 2

Audit9a

Har det du blitt skadet selv i løpet av det siste året?

Ja/nei

Hvis Audit_9 = 3

Audit9b

Har andre blitt skadet i løpet av det siste året?

Ja/nei

Audit10

Har en slektning, venn, lege eller annen helsearbeider noen gang uttrykt bekymring for ditt alkoholforbruk, eller antydnet at du bør redusere drikkingen?

Ja/Nei

Hvis Audit10 = ja

Audit10a

Har det skjedd i løpet av det siste året?

Ja/nei

Blokk ferdig – filtre av

Arbeidsliv og Alkohol

Hvis yrkesstatus=ja Disse spørsmålene skal kunne stilles til de som betrakter seg som yrkesaktiv

Nå kommer noen spørsmål om alkohol og arbeidsliv

Arb_alk1

I løpet av de siste 12 månedene, har du hatt en eller flere sykefraværsdager, med eller uten legeattest? Gjelder alle typer sykefravær.

JA/NEI

Hvis Arb_alk1=JA

Arb_alk1b

Omtrent hvor mange dager? Dersom du tenker på svaret i uker eller måneder, så blir en uke regnes som 5 arbeidsdager, en måned regnes som 20 arbeidsdager, ett år regnes som 230 arbeidsdager.

_____

Arb_alk2

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du vært mindre effektiv på jobb fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager____

Arb_alk3

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger var du borte deler av arbeidsdagen fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager____

Arb_alk4

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange hele arbeidsdager var du borte fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager____

Arb_alk5

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange arbeidsdager var du totalt sett borte på grunn av egen alkoholbruk (fordi du hadde drukket, bakrus, ulykker eller sykdom relatert til alkoholbruk)?

Antall dager____

Blokk ferdig filtre av

Reseptbelagte legemidler

Reseptbelagte sovemidler

LEG1

Nå kommer noen spørsmål om bruk av reseptbelagte legemidler

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte sovemidler?

For eksempel Imovane, Zopiclon, Stilnoct, Apodorm, Flunipam.

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG1 = ja

LEG2

Har du brukt slike sovemidler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG2 = ja

LEG3

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av sovemidler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte beroligende medikamenter

LEG5

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte beroligende midler?

For eksempel Sobril, Valium, Vival.

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG5 = ja

LEG6

Har du brukt slike beroligende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG6 = ja

LEG7

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av beroligende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte smertestillende medikamenter

LEG9

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte smertestillende midler? For eksempel Paralgin Forte, Nobligan, Tramadol, OxyContin eller morfin

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG9 = ja

LEG10

Har du brukt slike smertestillende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

1. Ja
2. Nei

Hvis LEG10 = ja

LEG11

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av smertestillende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Hvis Leg1, eller Leg5 eller Leg9=ja

Leg12

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du brukt reseptbelagte legemidler (sovemidler, smertestillende eller beroligende) samme dag som du drakk alkohol?

Aldri

1 gang i mnd. eller sjeldnere

2-3 ganger i måneden

2-3 ganger i uken

4 ganger i uken eller mer

Blokk ferdig

Skjemadel narkotiske stoffer

Can1

Nå kommer noen spørsmål om narkotiske stoffer. Bruk av cannabis og ulike narkotiske stoffer forekommer i alle lag av befolkningen, og formålet med spørsmålene som følger er å få mer kunnskap om utbredelsen. Vi vet at dette kan oppleves som sensitive spørsmål, og minner derfor om at svarene blir anonymisert. Resultatene brukes kun til forskningsformål og offisiell statistikk.

Har du noen gang prøvd cannabis?

Cannabis inkluderer hasj, marihuana, cannabisolje/ekstrakt, spiselige produkter ('edibles') eller andre THC-holdige produkter.

1. Ja
2. Nei

Hvis Can1=ja

Can2

Hvor mange ganger har du prøvd eller brukt cannabis?

En gang betyr for eksempel én enkelt joint/pipe, to joints/piper samme dag regnes som to ganger.

1. En gang
2. 2-5 ganger
3. 6-10 ganger
4. 11 - 50 ganger
5. Mer enn 50 ganger

Hvis Can1=ja

Can3

Hvor gammel var du da du prøvde cannabis hvis C2 ≠1 [første gang]?

Alder:

Hvis Can1=ja

Can4

[hvis Can2 ≠1 Første gang/ hvis Can2 =1 Da] du prøvde cannabis, drakk du alkohol samtidig?

1. Ja
2. Nei
3. Husker ikke/vet ikke

Hvis Can2 ≠ 1

Can5

Sist gang du brukte cannabis, drakk du alkohol samtidig?

1. Ja
2. Nei
3. Vet ikke

Can6

Har du prøvd eller brukt cannabis i løpet av de siste 12 månedene?

1. Ja
2. Nei

Hvis Can1=nei eller Can6=nei

Can6b

Har du i løpet av de siste 12 månedene blitt tilbudt cannabis, men ikke brukt det?

1. Nei
2. Ja, en gang
3. Ja, 2-5 ganger
4. Ja, 6-9 ganger
5. Ja, 10 ganger eller mer
6. Husker ikke/vet ikke

Hvis Can6=ja

Can7

Hvilke typer cannabis har du prøvd i løpet av de siste 12 månedene?

Flere svar mulig.

Har du prøvd...

1. Hasj
2. Marihuana
3. Cannabisolje/ekstrakt
4. Spiselige produkter ('edibles')
5. Andre typer cannabis

Hvis Can7=5

Can7sps

Hvilke andre typer cannabis har du prøvd?

Hvis Can6=ja

Can8

[hvis Can2 ≠1 Sist gang/ hvis Can2 =1 Da] du brukte cannabis, fikk du den av kjente, kjøpte du den av kjente, kjøpte du den via sosiale medier, kjøpte du den via internett, kjøpte du den av ukjente på annen måte, eller dyrket du den selv?

11. Fikk av kjente
12. Kjøpte av kjente
13. Kjøpte via sosiale medier
14. Kjøpte via internett
15. Kjøpte av ukjente på annen måte
16. Dyrket selv
17. Annet, spesifiser

Can8Sps

På hvilken annen måte fikk du cannabis?

Hvis Can6=ja

Can9

Hvor mange ganger har du brukt cannabis de siste 12 månedene?

En gang tilsvarer for eksempel én joint/pipe, to ganger tilsvarer to joints/piper og så videre.

1. 1-5 ganger
2. 6-10 ganger
3. 11-50 ganger
4. Mer enn 50 ganger

Hvis Can6=ja

Can10

Har du brukt cannabis i løpet av de siste fire ukene?

1. Ja
2. Nei

Hvis Can10=ja

Can11

Hvor mange dager i de siste fire ukene har du brukt cannabis?

1. 20 dager eller mer
2. 10-19 dager
3. 4-9 dager
4. 1-3 dager

Can13

Hvor mange ganger ruset du deg på cannabis (uansett type) siste døgn?

Hvis Can2 =4 eller 5

Can14

Har du noen gang brukt cannabis regelmessig, det vil si minst en gang i uken i minst et halvt år?

1. Ja

2. Nei

Skjemaavsnitt, andre narkotiske stoffer

Ans1

Så har vi noen spørsmål om andre narkotiske stoffer.

Har du noen gang prøvd narkotiske stoffer som kokain, ecstasy, amfetaminer, relevin, heroin, GHB/GBL, LSD, nye rusmidler (som for eksempel syntetiske cannabinoider) eller rusgivende sopp?

1. Ja

2. Nei

Hvis Ans1 = Ja

Ans2

Hvilke stoffer har du prøvd? Flere svar mulig

1. Kokain
2. Ecstasy/MDMA
3. Amfetaminer/speed
4. Relevin
5. Heroin
6. GHB/GBL
7. LSD
8. Nye rusmidler, ofte kalt 'legal highs' eller 'research chemicals' (for eksempel syntetiske cannabinoider eller katinoner)
9. Sopp/psilocybin
10. Andre

Hvis Ans2 = 10

Ans2_sp1

Hvilke andre?

Annet narkotisk stoff 1

Ans2_sp2

Hvilke andre er dette?

Annet narkotisk stoff 2

Hvis IO bare har prøvd ett annet, gå videre med <ENTER>

Ans2_sp3

Hvilke andre er dette?

Annet narkotisk stoff 3

Hvis IO bare har prøvd to andre, gå videre med <ENTER>

Ans3_1 til Ans3_9 –for hvert av stoffene IO oppgir i Ans2 og Ans2_sp1 Ans2_sp2 Ans2_sp3

Har du brukt [stoffer IO har opplyst om i ANS_2 og ANS_2_spes] i løpet av de siste 12 månedene?

1. Ja
2. Nei

Hvis Ans2_sp1 Ans2_sp2 Ans2_sp3 har innhold

Ans3_sp1 Ans3_sp2 Ans3_sp3

Har du brukt [stoffer IO har opplyst om] siste 12 månedene?

1. Ja
2. Nei

Hvis Ans3=1 For de som har brukt kokain siste 12 måneder:

Ans5

Hvor mange dager har du brukt kokain de siste 12 månedene?

1. 1-5 dager
2. 6-10 dager
3. 11 – 50 dager
4. 50 dager eller mer

Hvis Ans3=3 For de som har brukt amfetamin siste 12 månedene:

Ans9

Hvor mange dager har du brukt amfetamin de siste 12 månedene?

1. 1-5 dager
2. 6-10 dager
3. 11 - 50 dager
4. 50 dager eller mer

Nark_KI

Trykk <1> for å markere at denne blokken er ferdig.

Skjemadel prestasjonsfremmende midler

Nå kommer noen spørsmål om bruk av prestasjonsfremmende midler som benyttes for å øke muskelmasse og muskelstyrke.

Dop1

Har du noen gang prøvd eller brukt anabole steroider? (som for eksempel Trenbolone, Winstrol, Turanabol, Deca Durabolin, Sustanon, Primobolane, Dianabol, Masteron, Anadrol, Anavar).

1. Ja
2. Nei

Hvis Dop1 = Ja

Dop3_1

Har du brukt anabole steroider i løpet av de siste 12 månedene?

1. Ja
2. Nei

Konsekvenser av egen og andres rusmiddelbruk

Nå kommer noen spørsmål om eventuelle problemer man har opplevd som følge av eget eller andres rusmiddelbruk.

Hvis Drukket1=Ja

NegKons1

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du blitt skadet i en ulykke (f.eks. falt eller slått deg) mens du var påvirket av alkohol? Vi tenker her på skader slik at du fikk synlige merker eller måtte ha hjelp eller behandling.

1. Ingen
2. Enn gang
3. Mer enn en gang

NegKons2

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du blitt skadet i en voldshendelse (f.eks. at noen har slått eller sparket deg eller brukt kniv e.l.) mens du var påvirket av alkohol? Vi tenker her på skader slik at du fikk synlige merker eller måtte ha hjelp eller behandling.

1. Ingen
2. En gang
3. Mer enn en gang

Til alle- filter av

NegKons3

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du blitt påført fysisk skade (f.eks. at noen har slått eller sparket deg eller brukt kniv e.l.) av noen som var alkoholpåvirket? Vi tenker her på skader slik at du fikk synlige merker eller måtte ha hjelp eller behandling.

1. Ingen
2. En gang
3. Mer enn en gang

NegKons4

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du opplevd å få uønsket seksuell oppmerksomhet som du opplevde som krenkende eller trakasserende av noen som var alkoholpåvirket?

1. Ingen
2. En gang
3. Mer enn en gang

Hvis NegKons4= 2 eller 3

Hvor problematisk opplevde du at dette var?

1. Helt uproblematisk
2. Nokså uproblematisk
3. Nokså problematisk
4. Svært problematisk

Hvis Can6=1 eller Ans1=1

NegKons5

I løpet av siste 12 månedene, hvor mange ganger har du blitt skadet i en ulykke (f.eks. falt eller slått deg) mens du var påvirket av ulovlige rusmidler? Vi tenker her på skader slik at du fikk synlige merker eller måtte ha hjelp eller behandling.

1. Ingen
2. En gang
3. Mer enn en gang

Hvis Can6=1 eller Ans1=1

NegKons6

I løpet av siste 12 månedene, hvor mange ganger har du blitt skadet i en voldshendelse (f.eks. at noen har slått eller sparket deg eller brukt kniv el.) mens du var påvirket av ulovlige rusmidler? Vi tenker her på skader slik at du fikk synlige merker eller måtte ha hjelp eller behandling.

1. Ingen
2. En gang

3. Mer enn en gang

Blokk ferdig.

Pårørende til personer med alkohol- eller rusmiddelproblemer

Til Alle

Paaror1a.

Er du pårørende til en eller flere personer med alkohol- eller rusmiddelproblemer?

1. Ja
2. Nei

Hvis Paaror1a=Ja.

Paaror1b

Hvilke typer rusmidler dreier det seg om? Flere svar mulig.

1. Alkohol
2. Reseptbelagte legemidler/piller
3. Cannabis eller andre ulovlige rusmidler

Hvis Paaror1a=Ja.

Paaror2.

Hvilken familierelasjon har du til den eller de du er pårørende til? Flere svar mulig.

1. Ektefelle/partner/kjæreste
2. Mor eller far
3. Sønn eller datter
4. Søster eller bror
5. Annen relasjon

Hvis Paaror1a=Ja.

Paaror3.

Er dette noen du bor sammen med?

1. Ja
2. Nei

Hvis Paaror1a=Ja.

Paaror4.

Hvor ofte opplever du stor bekymring, engstelse, redsel eller lignende fordi du er pårørende til noen med rusmiddelproblemer?

1. Daglig
2. Ukentlig
3. Månedlig
4. Sjeldnere enn månedlig
5. Aldri

Paaror5.

Er du pårørende til noen med opplevd overdose av ulovlige rusmidler, alkohol eller reseptbelagte legemidler?

1. Ja
2. Nei
3. Vet ikke

Tusen takk for at du svarte på undersøkelsen!

Vedlegg G: Registerinformasjon

Variabler fra register

Variabelnavn	Beskrivelse	Kilde
Kjonn	IOs kjønn	Breg
	1 Mann	
	2 Kvinne	
Landsdel	Landsdel	Breg
	1 Oslo og Akershus	
	2 Hedmark og Oppland	
	3 Østlandet ellers	
	4 Agder og Rogaland	
	5 Vestlandet	
	6 Trøndelag	
	7 Nord-Norge	
Landsdel 2020	Landsdel 2020	Breg
	1 Oslo og Viken	
	2 Innlandet	
	3 Agder og Sør- Østlandet	
	4 Vestlandet	
	5 Trøndelag	
	6 Nord-Norge	
StatsbrgGrp	Statsborgerskap, IO, gruppert i verdensdel	Breg
	0 Norge	
	1 Europa	
	2 Afrika	
	3 Asia	
	4 Nord- og Mellom-Amerika	
	5 Sør-Amerika	
	6 Australia/New Zealand/Oceania	
7 Uoppgitt		
fodeland_IO	IOs fødeland	Breg
	1 Norge	
	2 Europa	

	3 Asia	
	4 Afrika	
	5 Sør- og Mellom-Amerika	
	6 Nord-Amerika	
	7 Australia/New Zeland/Osceania	
	9 Uoppgitt/mangler	
fodeland_far	Fars fødeland	Breg
	1 Norge	
	2 Europa	
	3 Asia	
	4 Afrika	
	5 Sør- og Mellom-Amerika	
	6 Nord-Amerika	
	7 Australia/New Zeland/Osceania	
	9 Uoppgitt/mangler	
fodeland_mor	Mors fødeland	Breg
	1 Norge	
	2 Europa	
	3 Asia	
	4 Afrika	
	5 Sør- og Mellom-Amerika	
	6 Nord-Amerika	
	7 Australia/New Zeland/Osceania	
	9 Uoppgitt/mangler	
innt_hush	Husholdningsinntekt påkoblet	wsaminnt
	1 0 - 99	
	2 100 - 149	
	3 150 - 199	
	4 200 - 249	
	5 250 - 299	
	6 300 - 399	
	7 400 - 499	
	8 500 - 599	
	9 600 - 699	
	10 700 - 799	
	11 800 - 899	

	12	900 - 999	
	13	1000 og mer	
innt_person		Personinntekt påkoblet	wsaminnt
	1	0 - 99	
	2	100 - 149	
	3	150 - 199	
	4	200 - 249	
	5	250 - 299	
	6	300 - 399	
	7	400 - 499	
	8	500 - 599	
	9	600 - 699	
	10	700 og mer	
fagfelt		Fagfelt	
	0	Allmenne fag	NUDB
	1	Humanistiske og estetiske fag	
	2	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	
	3	Samfunnsfag og juridiske fag	
	4	Økonomiske og administrative fag	
	5	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	
	6	Helse-, sosial- og idrettsfag	
	7	Primærnæringsfag	
	8	Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	
	9	Uoppgitt fagfelt	
Utdanning		Utdanning	NUDB
	1	Grunnskole (inkludert uoppgitt og ingen utdanning)	
	2	Videregående skole	
	3	Universitets- og høgskoleutdanning, lavere nivå	
	4	Universitets- og høgskoleutdanning, høyere nivå og forskerutdanning	
Alder1		Aldersgruppe 1	Breg
	1	16-24 år	
	2	25-44 år	
	3	45-66 år	
	4	67-79 år	
	5	80 år og over	
alder2		Aldersgruppe 2	Breg

	1	16-20 år	
	2	21-30 år	
	3	31-40 år	
	4	41-50 år	
	5	51-60 år	
	6	61-79 år	
yrke		IOs yrke 1 -siffer	A-ordningen
	0	Militære yrker og uoppgitt	
	1	Ledere	
	2	Akademiske yrker	
	3	Høyskoleyrker	
	4	Kontoryrker	
	5	Salgs- og serviceyrker	
	6	Bønder, fiskere mv	
	7	Håndverkere	
	8	Prosess- og maskinoperatør, transportarbeidere mv	
	9	Renholdere, hjelpearbeidere mv	